

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

I. Speculum Monachorum, hactenus sub Dacryani Abbatis nomine
evulgatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

VENERABILIS PATRIS
 HLUDOWICI BLOSH
 ABBATIS LÆTIENSIS
 INSTRUCTIO
 VITÆ ASCETICÆ,
 PARTIBUS III. DISTINCTA.

- I. Speculum Monachorum, hætenus sub DACRYANI Abbatis nomine evulgatum.
- II. Enchiridion parvulorū. Libri duo: cum Precatiunculis & Doxologiis ad Deum & Dei param.
- III. Septem Exercitia, vel Meditationes, Religiosis maximè Tyronibus accōmodatæ, quibus homo in timore Dei, & bona sanctaq; vita citò stabiliri potest.

HLVDO-

HLUDOWICI BLOSII
 INSTRUCTIONIS
 VITÆ ASCETICÆ,
 PARS PRIMA,
 SIVE
 SPECULUM
 MONACHORUM.
 PRÆMONITIVNCULA.

HUIC SPECULO Monachorum, *cujus Auctor est*
 Bloſius, nomen aliquando præfixum fuit DACRYA-
 NUS, quod ſonat LACRYMATOREM, quia
 Bloſius pius & verus lacrymator, Ieremiam aut He-
 rachitum, ſub larvato nomine Dacryani, corruptos
 Monastica vitæ ſuo ſeculo mores Religioſis viris, non
 ſine gemitu, tanquam in SPECULO ſpectandos ad emendationem aut
 emundationem exponit. Spectator, ſeu Lector, vide, & cum ploratore
 Bloſio ingemiſce, & te corrige.

DIVI-

Speculū
Monachorum

DIVISIO PRIMA.

Monacho diligenter cogitandum, cur arctius vita institutum ingressus sit.

1. Humilū excusatio operū à se suscepti.
2. Veri Monachi proprium opus esse, jugem suū ipsius mortificationem.
3. Ficti Monachi character, ex vitiis ejus delineatus.
4. Quibus omnibus bellum perpetuum à vero Monacho indicendum.

1. Exordium ab humilī excusatione scriptio- nis de speculū.

ERIS à me, dilecte frater Odo, spirituale aliquod speculū, in quo te ipsum contemplari, & pulchra deforma-

que tua exactè perspicere possis. Nova ista tua petitio est. Puto, non me cognoscis: nam si cognosceres, quomodo rem spiritualem ab homine carnali peteres? Veruntamen ne piam petitionem tuam præterisse, vel potiùs contempsisse videar; ecce, mitto quod penuria nostra subministrare potuit. Accipe igitur doctrinam brevem, cujus lectione vel tenuiter fortè discere poteris, qualis sis, & qualis non sis, aut certè qualis esse debeas.

2. Inprimis moneo te, ut sæpè serioque cogites, quare in monasterium veneris: nempe ut,

mundo tibi que mortuus, soli DEO vivas. Ergo tota intentione id facere stude, ad quod faciendum venisti. Dilce fortiter contemnere omnia sensibilia, & te ipsum viriliter frangere, salubriterque relinquere, passionum affectionesque vitiosas in te mortifica re festina. Satage reprimere instabiles evagationes mentis tuæ: contende vincere fatigationem, acediam, & tædium infirmi animi tui. In his sit quotidianus labor tuus, gloriosum certamen tuum, & salubris afflictio tua. Noli esse remissus: sed exurge, vigila, circumspice, expone te totum; ne tibi malè peperceris. Hoc enim à te exposcit Deus tuus: hoc à te exigit status tuus. Monachus diceris; vide ut verè sis quod diceris: opus Monachi fac. Debellandis, inquam, eliminandisque vitiis sedulo invigila. Adversus naturæ pravitatem, adversus animositatem, adversus voluptates carnis, & sensualitatis illecebras, semper armatus esto.

Intellige quæ dico. Si super-
biam, jactantiam, vanam glo-
riam, propriam complacentiam,
tuæ rationi dominari permittis;
si proprium sensum protervè se-
qui, si quæque humilia & simpli-
cia contemnere audes, Mona-
chus non es.

Si invidiam, odium, ama-
rulentiam, indignationem à te
D d d pro

chi est
proprio
su opere
quod est
mortifi-
catio as-
suetud.

3.
Monachi
non veri
chara-
cter, ex
vitiis sta-
tui con-
trarius;
superbia;
& pro-
prij sen-
su.
Invidio
& indi-
gnatione

Speculū
Mona-
chorum

pro viribus non repellis ; si sus-
picionestemerarias , quærimo-
nias pueriles , murmurationes
sceleratas non rejicis , Monachus
non es.

Conten-
tiositatis
& impa-
tientie,

Si , contentioso acrique dif-
sidio inter te & alterum fortè
exorto , non mox de reconci-
liatione tractas ; & quavis in-
juria affectus , non statim con-
donas ; sed vindictam expetis ,
aut voluntariam similitatem , mi-
nusque sinceram affectionem in
corde retines , vel etiam exte-
rius signa inaffectionis ostendis ;

* De
hoc plu-
ra D.
Thom.
2. 2. qu.
27. art.
8. & 9.

si etiam eum , qui injuriam intulit ,
adjuvare differs , quando
necessitas & occasio se offert ; Mo-
nachus non es , Christianus * non
es , abominabilis coram DEO
es.

Culpam
non agno-
sentium

Si , postquam deliquisti , te-
ipsum regulariter accusare , &
culpam tuam ingenuè confiteri
erubescis ; si ad increpationes ,
correctiones , correctionesque ,
patientiam & humilitatem non
exhibes , Monachus non es.

Prælato
non obe-
dientium,

Si spiritali Patri in omnibus ,
quæ mala non sunt , promptè fi-
deliterque obtemperare negligis ;
si eundem spiritualem Patrem
tanquam Dei vicarium revereri ,
ac sincerè amare renuis , Mona-
chus non es.

Conven-
tuali-
bus
ego dū
se subdu-
centium,

Si à divino Officio , & ceteris
actionibus Conventualibus te li-

Si , interioribus tuis neglectis ,
exteriora tantum curas , & arida
quadam consuetudine solum cor-
pus , non autem cor , ad Reli-
gionis opera moves , Monachus
non es.

Si sacris lectionibus , aliisque
spiritualibus exercitiis non das
diligentem operam ; si mentem
transitoriiis rebus sic implexam
vel depressam habes , ut raro ad æ-
terna assurgas , Monachus non es.

Si delicatum superfluumque
eibum exquisis , & vini potum
intemperanter ultra mensuram
unius Icyphi affectas , præsertim
quando rectè vales , cerevisiam-
que aut alium potum convenien-
tem sufficienter habes , Monachus
non es.

Si pretiosas vestes , mollia stra-
ta , & quævis solatia carnis , quæ
statui & professioni tuæ minus
conveniunt , insipienter requi-
ris ; si quietem corporalem dili-
gens , laborem & afflictionem
propter Deum subire recusa , Mo-
nachus non es.

Si solitudinem & silentium
non sustines , sed otiosis sermoni-
bus , inordinatisque rilibus de-
le-

Speculū Monachorum
lectaris, Monachus non es.

Divagationis ad secularia,
Si cum secularibus esse gaudes; si extra monasterium per vi-
cos & urbes evagari desideras,
Monachus non es.

Proprietate contra pauperitatem,
Si rem, etiam exiguam, da-
re, mittere, recipere & tenere,
absque Superioris scitu permis-
sioneque præsumis, Monachus
non es.

Contemptus ordinationis regulæ,
Si ordinationes sanctæ Re-
ligionis, quantumvis modicæ
sint, parvipendis, easque volens
transgredieris, Monachus non es.

Impura aut languida in-
tentio.
Si denique aliud præter DE-
UM in monasterio quæris, & ad
vitæ perfectionem totis viribus
non adniteris, Monachus non es.

4.
Contra hac visio perpetuo
luctandum est Monachis a-
matori sinceræ, etiam per
totam vi-
tam.
Ut igitur, sicut dixi, verè sis
quod diceris, & habitum Mo-
nachi in vanum non portes, o-
pus fac Monachi. Arma te in te;
certa contra te, vince & suppe-
dita te. Si citò non invenis pa-
cem quam desideras, si, inquam,
nondum tibi requiescere con-
ceditur, sed adhuc perstreperunt,
& vim faciunt brutales motus,
passionesque turbulentæ; imò ve-
rò si, DEO sic permittente, per
omnem vitam pro tua utilitate
cum huiusmodi hostibus tibi col-
luctandum fuerit; noli diffidere,
noli muliebriter dejicere; sed humi-
lians te coram Domino, sta, &

permane in loco tuo, strenuèque
dimica.

Nam & vas electionis beatus
Paulus, per omnem vitam suam
sustinuit tentationem, qua ab An-
gelo satanæ colaphizabatur; cum-
que precibus sæpius expeteret à
Domino tantæ molestiæ libe-
rationem, non est tamen libe-
ratus; neque enim hoc ei ex-
pediebat; sed Dominus precan-
ti respondit: *Sufficit tibi gratia
mea, nam virtus in infirmitate per-
ficitur.* Sicque Paulus deinceps
gratanter pertulit tentationis fla-
gellum. Hujus fortissimi insu-
perabilisque athletæ confortatus
exemplo, ne despondeas animum
in tentationibus, sed sustine vi-
riliter, fixus atque immobilis in
sancto proposito permanens.

Nam laborem tuum procul-
dubiò gratum habet Deus tuus,
quamvis tibi nimium amarus vi-
deatur idem ipse labor tuus. Spi-
rituale martyrium invicto ani-
mo perfer. Nihil dubita, etiam
si millies vulnereris, etiam si mil-
lies conculceris; coronam reci-
pies, si modò perstiteris; si modò
conflictum non deserueris, & ar-
ma non projeceris. Fac quod
in te est: reliquum commenda
divinæ dispositioni, dicens: *Si-
cut fuerit voluntas in celo, sic fiat.*
Sit summa consolatio tua, ipsa
divina voluntas & ordinatio.
Quocumque te verteris, ubicun-
que

Exemplis
B. Pauli
Apostoliz.

2. Cor.
12.

6. pro-
pter divi-
nam re-
tributio-
nem,

1. Mach.
3.

Et quia
tentatio

Ddd 2

Speculū
Monachorum
in omni
statu, vi-
tae est ne-
cessariū.

que fueris, tribulationes & tenta-
tiones inuenies, quamdiu hæc
vita duraverit: ad quas patien-
ter tolerandas semper te para-
tum esse oportet. Felicem verò
te, si eò tandem à gratia perdu-
ctus fueris, ut quævis grædo
& afflictio tibi verè sapiat pro-
pter DEUM.

nem peccati maculam in te de-
leat, teque adjuvare dignetur.

Deinde, rejecta phantasma-
tum confusione, aliquid spiri-
tuale pertracta, & quantum po-
tes puritatem cordis cõcipe, gau-
dens intra temetipsum, quòd ad
cultum & laudes Creatoris tui
evoceris.

DIVISIO II.

Quid quoque diei tempore sit agen-
dum. Et primò, de Officio divi-
no, & devotione aut desolatione
inter orandum.

1. Vbi à somno surgitur ad Matutinas pre-
ces, quomodo se gerere debeat Monachus.
2. Quomodo, ubi Horaria preces persolvun-
tur, & sub ipsam psalmodiam sacrã.
3. Quomodo perserenda distractiones & de-
solationes inter orandum.
4. Pulcherrima distinctio servorum Dei in
insatiles, Fideles, & Tepidos.

1.
Quid quo-
que diei
tempore
facien-
dum, à
somno
hincipit.

SATISNE speculum nostrum
Sexcrevit, mi frater? Aut non-
dum tibi satis excrevit, sed ad-
huc expressius, diffusius jucun-
dusque audire desideras, quo-
modo te interiùs & exteriùs com-
ponere, quomodo vitam tuam,
vel quemlibet diem coram DEO
rationabiliter ordinare debeas?
Audi ergo.

Ex terre-
stium orat
Deum.

Statim dum evigilas, surre-
cturus ad nocturnam synaxim, si-
gnum Crucis attentè exprime, &
Deum breviter deprecare, ut om-

Verumtamen si fragilitas cor-
poris, si somni grædo, si con-
turbatio spiritus deprimit; ne
collabaris animo: sed conforta-
re, & vim tibi affer, ratione ac
voluntate omnia impedimenta
superans: *Regnum enim calorū
vimpatur, & violenti rapiunt il-
lud.* Planè secundum laborem
quem sustines pro Deo tuo, red-
det tibi Deus tuus.

Descenso lectulo, animam pa-
riter & corpus commenda atque
offer Altissimo.

Tempestivè accurre ad cho-
rum, tanquam locum refugii, &
hortum deliciarum spiritualium.

Donec inchoetur divinum
Officium, mentem à turbulentiis,
& multiplicitate incertarum co-
gitationum expeditam, in tran-
quillitate atque simplicitate con-
servare stude, pium dulcemque
affectum erga Deum tuum per lin-
ceram meditationem vel oratio-
nem colligens.

Sub

Speculū
Mona-
chorum

Sub ipsius Officii decursu, perfecte, reverenter, gratanter &

In ipsa
psalmo-
dia sit at-
tentia af-
fectuosa.
Psal. 99.

2. attentè lacra eloquia pronuntiare atque audire satage : ut gustes quoniam suavis est Dominus : & sentias quoniam verbum Dei incomprehensibilem habet dulcedinem & virtutem. Quæcunque enim Spiritus sanctus dictavit, reverà vivificus cibus, & deliciosum solatium sunt animæ caltæ, sobriæ & humilis. Ergo tibi fideliter attentus esse memineris.

Placido
tamen
conatu,

Cogitationem tamen, mentisq; impulsus nimis vehementem devita, præsertim si debile caput habes : ne læsus, fatigatus, confusus, constrictusque interius, tibi ipsi sanctuarium DEI occludas.

Non an-
xio nec
scrupulo-
so.

Similiter sollicitudinem nimis anxiam, quæ pusillanimitatem inquietudinemque adducere consuevit, rejice; & leni, quieto vigiliq; spiritu in laudibus Dei sine perplexitate persevera.

3.
Distra-
ctio non
quomodo
ferenda
vel aufe-
renda
perseve-
rantia af-
fectu su-
peran-
tur.

Si igitur cor ab evagationibus reprimere non potes, noli animo consternari : sed placidè conare, placidè fac quod in te est, reliquum divinæ voluntati committens. In pia erga DEUM affectione persevera, & ipsi tui defectus, quos nulla ratione excludere præuales, tibi consolationem quodammodò gignent. Quemadmodum enim terra, quæ

convenientis naturæ est, ex con-
spergione sordentis sibi uberius
aliquando sua germina profert;
ita mens bonæ voluntatis ex mi-
seria defectuum, quos invicem su-
stinet, dulcissimum divinæ vili-
tationis fructum suo tempore per-
cipiet, si patienter sustinuerit.

Quid autem tibi proderit, si impatiens fueris? Nonne calamitatem calamitati adjicies? & te veram quidem humilitatem non habere, habere verò perniciosam proprietatem, demonstrabis. Dum reverenter assistis, & prompto voluntatis desiderio semper paratus es attendere; etiam si semper attendere non potueris, Deo satisfacisti; nec ipse tibi imputabit hujusmodi instabilitatis inordinationem, modò eidem inordinationi per tuam negligentiam non consentias, & ante orationis tempus sensus tuos custodias. Si non potes perfectum offerre obsequium, offer saltem bonam voluntatem; offer in spiritu humilitatis rectam intentionem: & jam non habebit diabolus quod adversum te cavillari possit.

Eriam si nihil aliud offerre potueris, quam quod corpore & spiritu præstò es ad serviendum Domino in sancto timore, confide, non perdes mercedem tuam. Sed vae animæ tuæ, si negligens remissusque fueris, & attendere non curaveris. Scriptum est e-

Et in so-
latium
aut salitè
profectu
verum-
tur, quod
ostendit
tur appo-
sita fini-
tudinibus.

Impatien-
tia pro-
prietatis
indivisa.

Firma
voluntas
faciendi
quod po-
terit sup-
plet defi-
cium di-
stractionis.

Ipsam af-
fictum ex
animo,
sufficit.

Modò om-
ni neglig-
entia
curatur

Speciū
Monachorum
Ierem.
48.

Nullo modo
abijci
endus est
animus
ob deso-
lationes.

Pfal. 33.

Pfal. 72.
* R. P.
Thom. à
Iesu l. 4
Oratio-
nis divi
næ c. 20.
citat
hæc ver-
batim
& quæ
sequun-
tur de
serwis si-
delibus
ac infi-
delibus,
magna
parte se

nim; *Maledictus homo, qui fa-
cit opus DEI fraudulenter.* Dili-
gens esto, ut præstes quod præ-
stare potes; & securus eris, si
præstare non potueris quod præ-
stare desideras. Hac securitate
accepta, non conturberis, quan-
do impedimenta obveniunt, &
tantum præstare non valet, quan-
tum præstare vis. Quando, in-
quam, distractione sensuum, de-
jectione animi, ariditate cordis,
dolore capitis, vel quavis alia
miseria ac tentatione affligeris;
cave dixeris, *Derelictus sum, Ab-
jecit me Dominus, Non placet
ei meum obsequium, quæ filii
diffidentia dicere solent: sed pa-
tienter vel etiam læto animo per-
fer omnia propter eum qui te vo-
cavit & elegit: certò credens,
quia ipse juxta estis, qui tribula-
to sunt corde.* Nam si absque mur-
muratione humiliter portaveris
onus impositum, dici non po-
rest, quantum gloriæ pondus ti-
bi in futuram vitam accumula-
bis. Verè DEO dicere poteris:
*Ut jumentum factus sum apud te,
& ego semper tecum.* * Audi fra-
ter. Si dulcedine interna re-
pletus, & supra teipsum eleva-
tus, usque ad tertium cælum e-
volaveris, ibique cum Angelis
miscueris colloquium; rem tam
grandem non facies, sicut si gra-
vamen & exilium cordis pro Deo
tuo affectuosè sustinueris, ipsi-
que Salvatori cõformatus fueris:
qui in extrema tristitia, tædio,

pavore, & angustia positus di-
xit Patri: *Fiat voluntas tua,* qui
etiam transfixis manibus ac pe-
dibus in Cruce pendens, non ha-
buit ubi caput suum reclinaret:
qui denique omnes amarissimæ
suæ passionis dolores & contu-
melias amorosissimè pro te susti-
nuit. Igitur in sancta longani-
mitate contine teipsum, & ex-
pecta in silentio, donec placue-
rit Altissimo aliter disponere. Et
profectò in illa die non require-
tur à te, quantum dulcedinis in-
ternæ hic persenseris, sed quàm
fidelis in DEI tui servitio & amo-
re fueris.

Ex his qui servi DEI nomi-
nantur, multi infideliter, pauci
fideliter omnino serviunt. Infi-
deles servi, quamdiu devotionem
sensibilem, & gratiam lacryma-
rum præsentem habent, alacri-
ter DEO serviunt, libenter o-
rant, lætanter quibuslibet piis
operibus insistunt, & in alta qua-
dam cordis pace habitare videntur:
sed mox ubi subtraxerit
DEUS devotionem illam, vi-
deas eos perturbari, indignari,
amarulentos impatientesque fieri,
& jam nec orationi, nec ce-
teris sanctis exercitiis velle in-
tendere. Et quia internas con-
solationes pro voto non senti-
unt, ad externas spirituique con-
trarias sese perniciosè conver-
tunt. Unde liquet, eos non pu-
rè DEUM, sed DEI dona impu-
rè requirere, eisque ad suam ob-
lecta-

quentis
& caque
exorant
Quam
cas pe-
centur
re, si
formæ
se Crati
Christi
aprimo
modo.
Matth.
16.
Matth.
Luc. 9.

Servit
Dei lo
pietate
na,
Infi-
deliter
servit
tam
servit
tempo
cogita-
tione

Non
parit
sed
dona
impurè
interior
non

speculū lestationem abuti. Nam si Deum
 Monachorum purè diligere, & in donis ejus
 vitiosè non requiescerent; ipsis
 sublati, & ne tunc quidem ad il-
 licitas consolationes diverterent.
 Ergo infideles sunt, quia in ad-
 versitatibus fidem DEO non ser-
 vant. *Ad tempus credunt, & in
 Luc. 9. tempore tentationis recedunt.* Sem-
 per prospera volunt, contraria
 non sustinent. Si DEUS con-
 cedit læta quæ semper volunt,
 DEO serviunt; si negat, ab eo
 discedunt. Imò verò nec in læ-
 tis quidem DEO, sed sibi ser-
 viunt. Ubique suam magis, quàm
 DEI voluntatem, fieri cupiunt.
 In dulcedine & consolatione in-
 terna potiùs, quàm in mortifica-
 tione vitiorum perfecta, sancti-
 tatem constituunt: ignorantes,
 quia per subtractionem devotio-
 nis longè certius elucescit an quis
 verè DEUM amet, quàm per ip-
 sius devotionis infusionem. Sen-
 sibilis enim illa devotio sæpè
 naturalis veriùs quàm spiritualis
 affectus est. Et qualis qualis sit,
 nisi quis ea prudenter usus fue-
 rit, ad occultam quamdam su-
 perbiam, & vitiosam complacen-
 tiam, vanamque securitatem, su-
 um sæpè possessorem perducere
 consuevit; quemadmodum vi-
 dere est in ipsis eisdem servis in-
 fidelibus. Nam dum dulcedine
 intus perfunduntur, statim alios
 dijudicare & despiciere incipiunt:
 se sanctos jam, Deique secreta-

rios existimant: revelationes cæ-
 lestes miris modis expectant & ex-
 pectant; sed & miracula aliqua
 aut per se aut de se demonstra-
 ri desiderant, quibus ceteri cog-
 noscere possint quòd sanctitatem,
 quam se habere putant, non ha-
 bent. Hoc pacto in suis cogita-
 tionibus evanescere solent, qui
 gratiæ sensibili magis, quàm gra-
 tiæ largitori, inhiant.

Ceterùm fideles servi longè *Servi fi-
 deles, qui
 Deum,
 quarunt
 non ejus
 dona:*
 aliter se habent. Neque enim se,
 sed Deum quærunt: non suam
 consolationem, sed DEI bene-
 placitū & honorem præcipuè spe-
 ctant, proprietatem ubiq; fugiunt.
 Sive Deus ipsis infundere, sive nō
 infundere voluerit in fluxū inter-
 ne suavitatis, iidem sunt: & in æ-
 qualitate mentis permanentes,
 DEUM diligere atque laudare
 non cessant. Non obnubilatio *Et servi-
 unt ei
 strenue,
 sive in
 prospera,
 sive in
 adversis
 constitu-
 ti.*
 interior, non sensuum difficul-
 tas, non affectuum frigus, non
 cordis ariditas, non animi de-
 jectio, non spiritus dormitatio,
 non tentationum angustia, non
 denique quarumlibet adversita-
 tum miseriæ, neque prosperita-
 tum successus, eos de loco suo
 dejicere possunt. Quamvis enim
 vel ex contrariis tristitiæ inor-
 dinatæ pressuram, vel ex pro-
 speris delectationis sensualis im-
 petum, in inferioribus animæ
 viribus aliquando forcè sentiant;
 non tamen dejiciuntur: quia in
 superiori mentis ratione quieti
 per-

Speculi
Mona-
chorum

perleuerare student, & diuinæ voluntati seu permissioni suam voluntatem conformant, dolent- que quòd vel modicam indecentis motus contradictionem in se sentiant. Fundati ergo supra firmam petram, stabiles in charitate DEI persistunt: quorum utique summum solatium est, diuinum beneplacitum. Semper deuoti sunt: quia dum summo studio vitant atque abominantur quæcunque DEO displicent, cordisque puritatem vel tenuissimè contaminare possunt, dumque DEO se in omnibus rerum eventibus committunt: mentem mundam, liberam quietamque semper possident. Ista enim verissima Deoque gratissima deuotio est.

Matt. 7.
Constanter & strenue student Deo placere in omni innocentia:

Dulcedinem deuotionis idèd solè querunt ut DEO melius placeant.

Ioan. 15.

Psal. 50.

Illa altera sensibilis deuotio quæ incipientibus vel recenter conuersis familiarior est, non ita perdurat, neque tantam habet certitudinem. Est tamen & ipsa nobis multùm utilis, si è prudenter utamur. Serui fideles, (sic enim eos adhuc appello quos Iesus non seruos, sed amicos nominat;) serui, inquam fideles exquirunt quidem etiam ipsi efficacem illam sapidissimamque gratiæ suauitatem exquirunt letitiam salutaris Domini; exquirunt vultum eius amabilem, & complexum suauissimum: sed spirituali verecundoque desiderio, non autem sensualis auiditate

neque puerili leuitatè; aut turbarà impatientià id faciunt.

Dona Dei expetunt, non vt in ipsis sensualiter delectentur, sed vt per ea feruentiores, atque ab omni inordinatione puriores effecti, cælesti sponso magis placeant. Amant Dei dona, gratiasque sedulò pro eis agunt: & tamen ab ipsis se veluti otiosos & liberos conservant, dum in eis non quiescunt. Per gratiam ulterius ad gratiæ datorem, & summum bonum progrediuntur, in quo solo quiescere licet. Felices omnino sunt quia quantò minùs donis adhærent, tantò magis dona percipiunt.

Quantùm libet autem benedictionibus à Deo ditentur, non tamen erigunt animum, non despiciunt alios, sed se. Se, inquam, despiciunt, & omni gratia spirituali indignos agnoscunt. Recogitant semper, quia quod habent, ex mera Dei misericordià habent: & quia quibus plus datur aut committitur, plus etiam ab eis exigitur. Sicque in timore sancto permanentes, & ex donis in humilitate proficientes, sese omnium infimos esse contententur.

Gaudent & gloriantur apud semetipsos, si iniusta diffamatione, contumeliis, iniuriis, atque extrema abiectioe pressi, Christum imitati fuerint: non autem si vel per mentis excessum supra se eleuari, vel visio-

nes

Speculi
Monachorum

nes inusitatas videre, vel miracula evidentissima patrare poterint. Suggestiones dolosas, quibus diabolus eos ad inanem gloriam, & propriam complacentiam allicere nititur, signo Crucis edito, citius repellunt, nusquam assentientes maligni serpentis versutiis.

In Christi
meritis
magis
confidunt,
quam in
sua.

Non in numero, non in merito bonorum operum, quæ faciunt, spem salutis suæ confidenter collocant: sed in libertate filiorum Dei, quam per Sanguinem Christi consecuti sunt, fiduciam reponunt.

Examen
institute
de quo
ge-
nera Dei
servorum
sui; fide-
litatem
an infide-
lium.

Tu iam, mi frater, agnitâ servorum fidelium atque infidelium differentiâ adnitere esse de quibus fortè non es, & stude non esse de quibus fortè es. Si adhuc es de quibus velles te non esse, & nondum es de quibus velles te esse; ingemisce, & humiliare; nam

Iacob. 4

humilibus Deus dat gratiam. Et profectò, si humiliatus in conspectu Domini, doles te adhuc ex numero infidelium esse; iam quodammodo in sortem fidelium transisti. Labora, persevera noli timere: non reprobaberis cum infidelibus, sed assumèris cum fidelibus.

De tepidis
seu
positis
carnalibus,
qui
in mona-
steriis ne-
gligenter
& inde-
vote con-
versantur

Sunt adhuc alij divino obsequio *mancipati, qui tamen nec infideles nec fideles servi Dei dicendū sunt; sed ignava diaboli mancipia quise eos iure appellaverit. Miseros & infelices illos inteligo, qui devotionem seu Dei

gratiam nihili, vel certè parvi admodum facientes, interioraque sua prorsus negligentes, labiis quidem se Deum honorare simulant, ceterum cor eorum longè à Deo est. In quodam malorum profundo demersi, vix quidquam de propria salute cogitant. Tales hodie sunt, quales heri erant; tales chorum egrediuntur, quales ingressi fuerant; nempe immundi, tepidi, socordes, vagi, incompositi, sine timore, sine reverentia. Eloquiis sacris, quæ polluto ore proferunt, Deum magis exacerbant, quàm placent.

Isa. 29.
* Tales
quidem
per vo-
ta Reli-
gionis
Deo cõ-
secrati
sunt, nõ
tamen
Religio-
nis suæ
sacra vo-
ta aut
exerci-
tia exe-
quuntur.

Utinam mundus hos sibi servasset! Ut quid enim monasteria incolunt? ut quid terram sanctam calcant? Quare eleemosynas justorum devorant? quare Angelica spiritualis exercitii gymnasia deliciis carnalibus cõtaminant? Si sordescere volebant, in loco sordium permanere, non ad loca puritatis transire debuerant. Simplicem gehennam in sæculo malè viventes sibi comparassent: duplicis gehennæ supplicio in monasteriis negligenter viventes se reos faciant. Sed de his multa dicere, non est nostri propositi: ad te ergo

Indigni
sunt loco
sancto
Religio-
nis, in
qua irre-
ligiose
vivunt.

redeat oratio,

* *
**

DIVISIO III.

*Occupationes spirituales extra cho-
rum interdū assumenda.*

1. Dies in operas certas partiendus, ne mens otio torpescat.
2. Otium vitiosum, & occupationem otiosam a quē evita.
3. Lectiones sacrae iucunditas ac praecipiones.
4. Privata orationes quatenus & quomodo usurpanda.

In^a privatis tuis exercitiis vide ut sis ordinatus. Praescribe tibi, quid quaque hora agere, & in quo te occupare velis: ita tamen, ut si quando vel ex obedientia, vel ex alia causa rationabili, seu ex quovis casu emergente, quodlibet exercitium abbreviaris, aut etiam in totum omiseris, non inordinate angaris.

Nam ad hoc praecipue tibi adnitendum est, ut in libertate, æqualitate & puritate cordis, omni proprietate rejecta, pacificus imperturbatusque coram DEO jugiter perseveres. Hoc enim super omnia alia exercitia, quantumvis etiam laboriosa & ardua ipsi Domino est acceptabile. Proinde quidquid huiusmodi libertatem in te impederit, id, etiam si spirituale multumque utile videatur, pro tempore relinque, quantum obedientia permittit. Omnem, inquam, cordis inquietudinem, qua vera pax, & perfecta erga Deum fiducia, spiritualisque

^a Hæc verba Blostii, & alia aliorum, videnda in Ludoco Lorichio de Cura corporis cap. 18. quod est de labore & otio.

perfectus præpeditur, repellere stude.

Nunquam vitioso otio locum dederis; ipsum enim est quod perimit animas. Sed & otiosas occupationes fuge: otiosas appello, quæ prorsus inutiles sunt. Neque mireris, quod dixerim: Nunquam vitioso otio locum dederis; est enim otium laudabile, videlicet anima DEO dedita, ab omnium sensibilibus rerum strepitu & imaginatione exempta, in interno silentio, & dilecti sui beatissimo complexu, velut otiosa requiescit. Si eò te deduxerit manus Domini, utiliter feliciterque otiosus eris. Alioquin semper aut lege, aut meditare, aut ora, aut aliquid aliud serium necessariumve tracta.

Sanè si ad lectionis sacræ studium promptus ac diligens esse volueris, jucundaberis plurimum, & tibi dulcescere incipient quævis spiritualia: herque, ut sanctis deliciis assuefactus, omnes delicias carnales facile contempnas: & mirum in modum stabilietur mens tua in bono proposito.

^b Ut igitur tantum fructum

^a Vide bonam descriptionem otii mystici. De quo suadendum est mystices candidatis ut legant R. P. Maximilianum Sandæum in medio Opusculi Theologiae mysticæ, ubi affines otio mystico voces, ut seculum, silentium, suspensionem, quietem, & alias ejusmodi, definit & explicat.

^b R. P. Iulius Nigromius in Affectibus Tract. 5. de Lectione librorum spiritualium cap. 1. §. 4. hæc & alia mox à Blostio dicenda citat, & plurima ex sanctis Patribus eodem spectantia conferat, quæ à spirituali Lectore cum fructu videbuntur. item cap. 6. §. 31. & cap. 7. §. 49.

Speculū Monachorum merearis accipere, lectioni libenter atque sapienter intende: hoc est, in ipsa lectione utilitatem consolationemque spirituales, & Dei amorem quære; non curiositatem, non superfluum intelligentiam & scientiam, non verborum ornatum atque elegantiam. Regnum enim Dei non in venustate sermonis, sed in san-
Cor. 2 ditate vitæ est. Quæ tamen elegantia, sicut anxie quærenda non est, si absit; ita etiam cum contemptu rejicienda non est, si adsit; nam & ipsa donum Dei est. Omnia cum gratiarum actione suscipe, & omnia tibi proderunt ad salutem.

Lectio facta munda mentem, est verba non inhaerent memoria.
 * R. P. Jacobus Alvarez de Paz tom. 2. l. 3. p. 5. scilicet 2. c. 2. hæc adfert & agnat.
 * Vide R. P. Nigronium, mox citatum de Lectione c. 1. s. 4 c. 6 s. 33.
 Reprehensiones quæ occurrant ad tripsum, non ad alios assumenda.
 * Vide & cap. 6 s. 32.

* Non autem turberis, si bona, quæ legis, vel audis, universa in memoria non retines. Nam quemadmodum vas, quod sepius aqua perfunditur, purum permanet, etiam si aqua infusa statim effluat: ita si mentem benevolam doctrina spiritualis crebro pertransierit, quamvis ibi non persistat, ipsam tamen mentem nitidam, Deoque placentem reddit & conservat. * Utilitas tua singularis non in hoc sita est, ut doctrinæ verba memoriæ commendes; sed ut doctrinæ verborumque effectus in te remaneat: id est, ut tu ex doctrina puritatem interiorem, paratamque voluntatem adimplendi mandata divina consequare.
 * Quæ contra vitia dicuntur, ea in te convertere discere; neque enim tibi semper tutum erit illa in alios cum fixa animi sententia

detorquere; ne, dum quemlibet pertinaciter judicas, propriam conscientiam macules, aut conturbes.

Similiter, quando occurrit mentio copulæ carnalis, ne hæreas, sed levissima cogitatione pertransito: opusque generationis humanæ tam tranquillo cordis intuitu ^a cõsidera, sicut quasvis alias exteriores hominum operationes; reputans ipsam copulam conjugalem nihil aliud esse, quàm ministerium quoddam humano generi necessarium. Tam obiter atque simpliciter res ipsa prætervolet ante mentis oculos, sicut si de lapidibus fieret mentio. Et ita in omnibus, quæ obsceniora videntur, vel ^b minimam lubrici motus, quantum fieri potest, vitato illecebram. Si per tentationem importunè molestant & contrubant, ratione prorsus contradicito: denega assensum, & signo Crucis edito totam intentionem ad Deum dirige. Sic enim periculum illæ sus evadere poteris.

Rerum carnalis mentio celeriter pertransienda in lectione.

^b Præterea, noli eos imitari,
^a Hoc monitum accipe non in materia obscenæ consideratione sponte suscepta, sed quando ignaro aut nolenti occurrit vel obtruditur lectio ejusmodi, à qua castæ aures abhorreere debent, ne animus contamineatur.
^b Sunt enim magnæ notæ Theologi, qui ad D. Thomam 1. 2. q. 74. art. 8. disputant, An in materia castitatis possit dici dari levem aut parvam materiam in delectatione carnali motuum sensualium, quando voluntas plenè in delectationem consensum præbet.

Quid si importune nos oppugnet carnus tentatio.

Confusum, atque adeo curiosum studium fugiendum quod esturium vocat & culpam in dem Blosum in Institutione spiritali c. 8.

^c Hoc lectionis spiritualis præceptum ex scripsit. R. P. Nigronius, & alia addidit cap. 5. s. 23 & s. 24. ubi etiam citat alia Blosiana præcepta de Lectione sacra & spiritali in Institutione spiritali ca. 8.

E e e 2 qui

Speculi
Mona-
chorum

qui nullum legendi ordinem ser-
vant, sed quod fortè occurrerit,
quodque casu repererint, legere
gaudent: quibus nihil sapit, nisi
quod novum est & inauditum.
Consueta enim, & vetera omnia,
quantùmlibet utilia, fastidiunt.
Tanta instabilitas procul à te sit:
ipsa enim non promovet, sed
dispergit spiritum & periculose
laborat, qui hoc morbo viciatus
est.

Delectio
lectionis
habenda.

^a Animum ad certam lectio-
nem prudenter constringe: & in
ea immorari consuesce, etiamsi
aliquando minùs sapiat. Lege, in-
quam, non confuse, & sparsum,
sed ex ordine. Quæ bona sunt,
eadem sapiùs audire non pi-
geat.

Pro tem-
poris ra-
tione ali-
quoties
mutanda
est lectio
& studi-
um.

^b Verumtamen tempore tri-
bulationis & paupertatis spiri-
tualis, incepta nonnunquam in-
termittere, & ad alia pia, quæ te
magis consolari possunt, pro ne-
cessitate divertere poteris.

Lectio
cui orati-
one vicis-
situdina-
ria muta-
rio utilis-
sima.

* Vide
eundem
R. P. Ni-
groniu
ibidem
cap. 6. s.
34.

* Sicut Patres testati sunt, uti-
le est à lectione ad orationem seu
meditationem transire, & rur-
sum ab oratione ad lectionem re-
currere: ut dum oratio lectioni, &
lectio orationi laudabili vicissi-
tudine succedit, tollatur fastidiù;
animusque velut recens ad opus
propositum semper vigeat, & ex

^a Vagam lectionem fugiendam, docet
ex Bloso hic & aliis Asceticis Doctoribus
idem Nigronius cap. 6. s. 29. & citat de eo-
dem ipsum Blosum cap. 16. quod est de Le-
ctione in Canone Vitæ spiritualis.

^b De hoc etiam fuse agit ibidem R. P.
Nigronius de Lectione cap. 4. s. 21.

utraque fructus copiosior refera-
tur. Et quid verat, quominùs
etiam in ipsa lectione breviuscu-
las quasdam orationes subinde
formes; & ad Deum per sancta de-
sideria adspires? Sunt nonnulla,
quæ & pro lectione, & pro ora-
tione vel meditatione adsumi
possunt: nempe omnes Scriptu-
ræ, in quibus colloquium habe-
tur cum Deo.

Communes orationes privatis
orationibus semper præfer, & eas
utiliores tibi esse judica: etiamsi
steriliores atque invidiosiores ali-
quando videantur. Sic & qualvis
communes regularesque actiones,
tuis privatis exercitiis antepone.
Nam ante omnia, & super omnia,
primum locum obedientia jugi-
ter apud te obtinere debet.

Sed quæris fortè, in quibus o-
rationibus & meditationibus pri-
vatarum te potissimum occupari
oporteat. Si mihi credis, in tuis
precatationibus, post accusationem
tui, & peccatorum peritam ve-
niam; præcipue postulabis à Deo,
ut malas passiones, vitiosasque
affectiones penitus in te mortifi-
cet, & ab omni inordinatione
perfectè denudet: detque gra-
tiam, qua omnem tribulationem
& tentationem æquanimiter at-
que gaudenter portare possis. Po-
stulabis humilitatem profundis-
simam, & ferventissimam chari-
tatem. Petes etiam, ut ipse te in
omnibus semper dirigere, doce-
re, illuminare, & protegere di-
gno-

4.
Primo
ram cu
tiam
ratione
omnis
efficit
ratione
post ho
tenda
est.

In pte
tu orat
nibus
quid pe
efficit
omnis
quid pe
indian

Mortif
canti

Humi
Cocit

Humi
tio

gno-

Speculū
Mona-
chorum

gnetur. Hæc tibi maximè ne-
cessaria esse judico.

Perseve-
randum
in oratio-
ne;
Luc. 2.

Omnino magna & sublimia
sunt, nec ea consequi poteris, ni-
si in petendo assiduus & perseve-
rans fueris. Persevera ergo quo-
tidie pulsans, & tandem procul-
dubio Dominus aperiet: totque
panes largietur, quot tibi fuerint
necessarii.

Cum gra-
tiarum
gratias.

Vide autem, ne de his, quæ ac-
cipis, gratias sedulo agere negli-
gas; nam supra modum displicet
Deo, beneficiorum acceptorum
oblivio, & ingratitude.

Exten-
denda o-
ratio ad
totam Ec-
clesiam.

Et ut facilius citiusque Dei be-
nignitatem ad te inclines, atten-
tius deprecare pro statu totius Ec-
clesiæ, commendans Deo omnes
fideles, vivos & defunctos, uni-
versamque creaturam rationa-
lem.

DIVISIO IV.

*Orationis mentalis præcipua mae-
ria Domini ꝛ ESU vita &
passio.*

*Omniū exercitiorum utilissimum, est medi-
tatio vitæ & passionis Iesu Christi.*

*2. Ejus formulam in seipso Blossius, sed sub
alterius persona tradidit ex humilitatis studio.*

*Exercitii hujus affectuosi & aspirativi uti-
litat, & ordo.*

*4. Ejusdem methodus pro Tronibus, per sex
articulos.*

I.
Medita-
tionis de
vita &
passione

Vis audire, in quibusnam ad-
huc utiliter te exercere po-
teris? Ego dicam. Utilis est psal-
modia, utilis aliarum Scriptura-

rum pia ruminatio: utilis creatu-
rarum consideratio, si ad ipsum
Creatorem referantur, utiles sunt
quævis orationes, hymnodicæ,
gratiarum actiones, & medita-
tiones sanctæ: utilissimam au-
tem, & unicè necessariam, huma-
nitatis Christi, & maximè sacra-
tissimæ passionis ejus memoriam,
omnes asserunt; idque meritò.
Ipsa enim est præsens passionum
& affectionum inordinatarum
exterminatio, opportunum ten-
tationum refugium, tuta pericu-
lorum securitas, suave angustia-
rum refrigerium, amica laborum
requies, facilis distractionum re-
pressio, verum sanctitatis ostium,
unicus contemplationis aditus,
dulcis animæ consolatio, inde-
ficiens divini amoris incendium,
omnium adversitatum condi-
mentum, omnium virtutum fons
unde ad nos deriventur; denique
totius perfectionis absolutissimū
exemplar, portus, spes, fiducia,
meritum, & salus omnium Chri-
stianorum.

Christi
prestan-
tia & fru-
ctu sua-
vissimi.

† Fratrem novi, cujus consue-
tudo fuit, singulis diebus sibi ali-
quam ejusdem Dominicæ passio-
nis partem præfigere. Exempli
gratiâ: Uno die proponebat an-
te mentis oculos Christum in hor-
to constitutum; & eodie, quo-
cunque progrediebatur, ubicun-
que erat vacans ab alia serâ ne-

2.
In se sub
alterius
persona
methodo
indicat
de Chri-
sto medi-
tandi.
Præxi
dividendi
mysteria
passionis
Domini
ex in va-
rios dies;

† Hanc utilem & illustrem præxim
pietatis in aspirationibus circa passionem
Domini nostri proponit velut exemplar
omnibus devotionis amatoribus R. P. An-
tonius Molina Tract. 1. de Oratione, cap. 17.
s. 2.

Eee 3

cessa-

Speculi
Mona-
chorum

cessariaque cogitatione, quid-
quid agebat exterius, oculum in-
teriore dirigere satagebat ad ip-
sum Dominum diversas angus-
tias in horto sustinentem, & in
hunc ferè modum sæpè alloque-
batur animam suam: *O anima
mea! ecce DEUS tuus. Respice,
filia attende, vide, & considera cha-
rissima: Ecce Deus tuus, ecce Creator
tuus, ecce Pater tuus, ecce Redemptor
& Salvator tuus: ecce refugium tuum,
susceptor & protector tuus: ecce spes,
fiducia, fortitudo, & salus tua: ecce
sanctificatio, puritas & perfectio
tua: ecce adiutorium, meritum,
& premium tuum: ecce tranquil-
litas, consolatio, & suavitas tua:
ecce gaudium tuum, deliciae tuae, &
vita tua: ecce lux, corona, & gloria
tua: ecce amor tuus, & desiderium
tuum: ecce thesaurus tuus, & omne
bonum tuum: ecce principium tuum,
& finis tuus. Usquequò dispergeris
filia vaga? usquequò relinques lu-
cem, & amabis tenebras? usquequò
pacem deseres, & involveris turbu-
lentiis? Revertere, revertere, Su-
namitis, revertere filia, redi, & re-
collige te charissima; relinque mul-
ta, & amplectere unum: nam unum
est tibi necessarium. Mane cum Do-
mino tuo, constitue te iuxta DEUM
tuum, noli recedere à Magistro tuo:
sede sub umbra eius quem diligis, ut
guttur tuo dulcescat fructus illius.
Bonum est tibi hinc esse, filia: nam
huc hostis non appropinquat; hinc
insidiae nulla, nullam periculum,
nullae tenebrae. Omnia hinc iuxta, om-
nia serena sunt. Reside hinc libenter,
charissima. Eris enim hinc secunda &*

libera: eris hilaris & jucunda. Hic
rosa, hinc lilia, hinc viola: hinc flores
omnium virtutum gratanter adspi-
rant. Videbis hinc splendorem uni-
versa suaviter irradiantem; inve-
nies hinc veram consolationem, inve-
nies hinc veram pacem, & requiem,
invenies deniq; hinc omne bonum.

Hujusmodi sententiolis & a-
criter & dulciter perurgebat ani-
mam suam, eamque foris vagan-
tem revocabat intrò, & summo
bono intendere cogebat. Ex ipsis
eisdem sententiolis aliquando
plures, aliquando pauciores, ali-
quando unam, aliquando duas,
aliquando tres, secundum suæ
devotionis affectum, & Spiritus
sancti beneplacitum adsumebat;
quinetiam easdem sæpius itera-
bat, & repetebat.

Ingererat item animæ suæ il-
la, quæ Salvator in horto pro ipsa
fecit & passus est: eam interim
excitans, nunc ad pensandam ip-
sius Salvatoris abyssalem humi-
litem, mansuetudinem, patien-
tiam, & ferventissimam incom-
prehensibilemque charitatem: nunc
ad exhibendam compassionem
eidem summæ maiestatis Domi-
no sic inclinato & afflicto: nunc
ad gratias pro tantis beneficiis &
tanta pietate agendas: nunc ad
amorem fideliter rependendum;
nunc ad peccatorum veniam pe-
tendam; nunc ad hanc vel illam
gratiam postulandam. Sermo-
nem crebrò in affectuosas fervi-
dasque adspirationes converte-
bat, has, vel similes: *O anima mea!*
quando

Dulces
adspira-
tiones
quibus
anima se
Christo,
& Chri-
stum sibi
præsen-
tem exhi-
bet.

Jerem.
31.

Cant. 2.
Cant. 5.

Luc. 10.

Cant. 2.

Præci-
piis
adspira-
tionum
varia-
da.

Præci-
piis
adspira-
tionum
varia-
da.

Speculū
Monachorum
Adspiraciones ad
ejusmodi
proximi
peruti-
les

quando parata eris sequi humilitatem Domini tui? Quando mansuetudinem eius imitaberis? Quando patientia ipsius exemplum in te relucebit? Quando melius habebis? Quando prorsus liberaberis à passionibus & affectionibus vitiosis? Quando penitus morietur in te omne malum? Quando omnis inordinatio in te delebitur? Quando omnem tribulationem & tentationem placidè affectuosèq; portabis? Quando perfectè diliges DEUM tuum? Quando illum intimè amplectèris? Quando ab eius amore tota absorberis? Quando eris pura, simplex, & nuda coram eo? Quando nullo amplius impedimento ab eius castissimo complexu retardaberis? O si immaculata esses! O si DEUM tuum ardentè diligeres! O si summo bono tuo inseparabiliter adhereres!

Adspiraciones a-
negogica, ani-
mam ad
caelestia
elevan-
ter.
Blal. 41.

Et dirigens in cælum, sive in abyssum lucis æternæ, intuitum cordis, sic ipsas adspiraciones etiam formabat: O anima mea! ubi est DEUS tuus? ubi est amor tuus? ubi est thesaurus tuus? ubi est desiderium tuum? ubi est omne bonum tuum? ubi est Deus tuus? Quando apud illum eris? Quando illum videbis? Quando illo felicissimè fru-eris? Quando illum cum omnibus celi civibus liberè laudabis? Has, & similes adspiraciones mente, vel etiam ore, tacitè proferebat; aliquando plures, aliquando pauciores adsumens, juxta internam Spiritus sancti motionem.

Reprehen-
sio igna-

Arguebat & ipsam suam ani-

mam frequenter, quòd nimis esset tarda, ignava, tepida, ingrata, dura, insensibilis, instabilis, misera atque infelix. Rursus eadem pusillanimitate aut formidine dejectam confortabat, erigebatque, hæc aut similia dicens: Noli desperare anima mea, consolare filia, confide charissima. Si peccasti, & vulnerata es, ecce Deus tuus, ecce medicus tuus paratus est sanare te. Benignissimus atque misericordissimus est, ut velit: & omnipotens est, ut possit peccata in momento dimittere. Expavescis fortè, quia iudex est; sed respira: nam qui iudex tuus est, ipse idem advocatus tuus est. Advocatus est, ut defendat & excuset pœnitentem: ergo etiam iudex est, ut salvet, non autem ut condemnet humiliatam. Inimmensum maior est misericordia eius, quàm sit aut esse possit iniquitas tua. Quod tamen dico, non ut in malis perseverans, te indignam misericordiâ reddas: sed ut à malis aversa, de indulgentia & remissione non desperes. DEUS tuus dulcissimus est, suavissimus est; totus amabilis, totus desiderabilis est; omnium, que creavit, amantissimus est. Quando eum concipis aut cogitas, procul absit omnis terroris, austeritatis & amaritudinis imaginatio: quòd autem terribilis dicitur, non propter se, sed propter illos dicitur, qui longanimitate eius abutuntur, & pœnitere differunt: quorum ipse amarissima sordidissimaq; peccata, tanquam sue dulcissimaq; bonitati contraria, propulsat & punit. Tua

via, & consolatio pusillanimitate, per adspiraciones in semetipsum restat ex pulchra & usurpanda praxi.

Non est abutendum Dei patientia ad peccandum, sed ad pœnitendum.

Terribilus enim est procraftinanti- bus

im-

Speculi
Monachorum
suavis
ad ueniam
& emenda-
tionem
festinan-
tibus.

imperfectio non te nimium conster-
net; neq; enim Deus tuus despicit te,
quia imperfecta infirmaq; es: sed
plurimum diligit te, quia perfectior
esse & desideras, & laboras. *Quin*
etiam te perseverantem adiuvabit:
& perfectiorem, vel etiam, quod
fortè sperare vix ausis, totam pul-
chram, sibiq; per omnia placentem
efficiet. Istit & similibus innu-
merabilibus modis colloquium
fatis amicabile cum anima misce-
bat, & eam castis alloquiis ad di-
lecti castum amorem invitabat.

Adspira-
tiones ad
Iesum
contra
proprium
amorem.

Convertebat & ad ipsum Do-
minum sermonem, adspirandoque ad eum per sancta deside-
ria, dicebat: Bone IESU, pie
pastor, dulcis Magister, Rex e-
terna gloria, quando immaculatus
& verè humilis ero coram te? *Quan-*
do penitus contemniam omnia sensi-
bilia propter te? Sed & meipsum
quando perfectè deseram? quando
ab omni proprietate nudabor? Nam
si non esset in me proprietates, non esset
in me propria voluntas: nō haberent
in me locum passiones & affectiones
inordinate; in nullo quarerem me.
Sola proprietates inter te & me impe-
dimentum mediumq; constitui: so-
la proprietates retardat me à te. *Quā-*
do igitur exuam omni proprietate?
Quando meipsum liberè resignabo
in tuum divinum beneplacitum?
Quando mundā, quietā, simplici &
serenā mente tibi serviam?

Adspira-
tiones u-
nitivae
pro puro
Dei amo-
re.

Quando perfectè diligam te?
Quando ulnis animae meae suaviter
complectar te? *Quando* astuantissi-

mis desideris amabo te? *Quando*
omnis tepiditas & imperfectio mea
ab immensitate amoris tui absorbe-
bitur? O Deus meus! ô dulcedo animae
meae! ô consolatio mea! ô vita mea!
ô amor meus! ô desiderium meum!
ô thesaurus meus! ô omne bonum
meum! ô principium & finis meus!
Utinam & anima mea tuo dulcissi-
mo frueretur amplexu! Utinam in-
dissolubiliter tuo deliciosissimo vin-
ciretur amore! Utinam perfe-
ctè tibi uniretur! *Quid* enim mihi
est in calo? & à te quid volui super
terram? Deus cordis mei, & pars
mea Deus in aeternum. *Quando* mi-
hi prorsus silebit iste mundus? *Quan-*
do mihi cessabunt omnia impedi-
menta, omnesq; inquietudines & vi-
cissitudines huius saeculi? *Quando*
finietur peregrinatio mea? *Quando*
consummabitur incolatus meus?
Quando solvetur miserabilis capti-
vitas huius exilii? *Quando* incli-
nabitur umbra mortalitatis, & ad-
spirabit dies aeternitatis? *Quando*,
deposita sarcina corporis huius, vi-
debo te? *Quando* sine impedimento
feliciter & perenniter cum Sanctis
tuis laudabo te? O Deus meus! ô a-
mor meus! ô omne desiderium meum!
ô omne bonum meum!

Huiusmodi adspirationes fre-
quentare solebat; sciens quia per
exercitium adspirationum huma-
nus spiritus spiritui divino effica-
cius unitur, & compendiosius
quis ad perfectam sui mortifica-
tionem pertingit. Eas quidem u-
bique paratas habebat: si quando
tamen uberius otium nanciscer-
batur,

Speculū
Mona-
chorum

Lucæ 10

Etiā ad
B. Virgi-
nem collo-
quia in-
stituen-
da.

Memoria
quotidia-
na Cruci-
fixi distri-
buitur Pas-
sionis my-
sterij
per va-
rias par-
tes in va-
riis dieb.

batur, tunc residens ad exemplum Mariæ Magdalenæ, gaudebat in ipsis diutius & liberius immorari; idque ad honorem Dei magis, quam ad inordinatam oblectationem sui. Non omittebat interea cum interna quadam cordis effusione, per sincerum suavemque affectum, adorare, benedicere, gratias agere, atque precari.

Sed & ad beatam Dei genitricem Virginem Mariam, tanquam ad Dominam misericordissimam, matremque dulcissimam, & thesaurorum cælestium dispensatricem liberalissimam, divertens alloquium, piis querimonias coram ea ingeminabat, sanctaque importunitate benedictionem efflagitabat.

Die altero præfigebat sibi, quomodo Christus à Iuda proditus capiebatur: & circa id ipsum prædicta exercitia iterabat: sicque ex ordine passionem consummabat, & consummatam resumebat ab initio. Et quidem circa eam partem passionis, quæ Christum in cruce pendentem repræsentat, non solum suo ordine & die, verum etiam singulis diebus, si sic placebat, saltem breviter occupabatur, attendens angustias, livores & dolores crucifixi; considerans Vulnera beatissima, & sacrosanctum Sanguinem ex eis tanquam è fontibus promanantem: excitansque animam suam ad horum sedulam contemplationem.

In quavis solemnitate Salva-

toris aut Mariæ, repræsentatione ipsius festi, si ita videbatur, proponebat antementis oculos, loci partis Dominicæ passionis, quæ alioqui illo die fuerat frequentanda: & sua exercitia interna, seu amicas cum anima confabulationes, circa ejusdem festi opus, causam, mysterium atque læticiam transigebat. Delectabatur etiam studio psalmodiæ quamplurimum.

Satis autem scio, quia idem ipse Frater ex continuata frequentia hujusmodi sanctæ ἀσκήσεως grandem consolationem, & eximium laboris fructum consecutus est. Adscripsi exemplum: tu, si libet, imitare. Nam hæc ratione Dei præsentiam attendere consuesces: hac ratione sensus sobrios, vigiles, exercitatos, & serenos habere incipies; hac ratione viam ad sublimitatem summæ contemplationis & perfectionis tibi sternes; hac ratione tempus, ubicunque fueris, utiliter expendes: utpote vanis & instabilibus cogitationibus è cordis tui latibulo eliminatis, seriisque introductis.

Meditationes & aspirationes sub alijs verbis tibi formare poteris, si voles, quàm nos formaverimus. In quibus, si sentis inspectionem libri impedire mentem, quominus ad Deum pertinere, eique uniri possis; noli librum inspicere. Rursus, si percipis inspectionem libri juvare tuum exercitum, librum inspice.

Fff

Volo

Solemnitates Christi & Mariæ
træ ejus aliquando celebranda, si posita tunc meditatione Passionis.

Immensus fructus ad inspirationum desiderium frequentiarum.

Libertas spirituum à votione sustinenda in hoc ad inspirationem exequutio.

Speculū
Mona-
chorū.

Quid sint
adspira-
tiones.

4.
Exerci-
tium il-
lud qua-
renu. No-
vitiū per
sequen-
dum.

Instru-
tio pro
Novitijs
in sex
partes di-
visa:

1. Repra-
sentatio
Christi.

Volo enim tuam devotionem tibi esse liberam; & te Spiritus sancti gratiam absque confusione aut anxietate sequi. Porro per aspirationes, sicut ex suprascriptis formulis animadvertere potes, intelligimus oratiunculas quasdam jaculatorias, vel flammigera desideria, vivacesque & amorosos ad Deum affectus.

Qui initia internæ conversationis, & propriæ mortificationis nondum aggressus est, aut qui recenter illa aggressus est; prædictam exercitationis formam per omnia sequi mox in suis principijs fortè non debet: sed expedire ei, ut juxta rationem, quam subiiciam, se ad tempus exerceat. Singulis igitur diebus etiam ipse aliquam Dominicæ Passionis partem sibi proponet: & ad eam, si ve stet, si ve sedeat, si ve progrediatur, si ve quiescat, mente recurrere studebit; nisi aliquid aliud utile aut necessarium in corde tractare debeat. Et frequenter hoc vel simili modo, cum anima sua in conspectu Christi patientis philosophabitur:

O anima mea! ecce Deus tuus: respice ingrata, attende misera, considera paupercula; ecce Deus tuus, ecce Creator & Redemptor tuus, ecce quomodo Rex æternæ gloriæ humiliavit se pro te: ecce quomodo majestas altissima inclinavit se pro te. Vide quàm tristia, quàm amara & indigna Salvator tuus sustineat pro te. Perpende, quanta charitate dilexit te, quanta affliktionem & attri-

tionem propter te, suscepit in se.

Excute, anima mea, excute de pulvere: solve vincula colli tui captiva filia Sion. Exsurge, egredere lutum vitiorum, relinque sordes vita negligentioris. Quamdiu cum voluptate versaberis in periculis? quamdiu anxietates & tormenta repuiabis requiem? quamdiu secura obdormies in interitu? quamdiu verum rectum sponte deseres, & longè lateq; divagaberis per invia? Revertere ad Dominum Deum tuum, quia ipse expectat te; festina, noli tardare; ipse enim paratus est recipere te. Expansis ulnis tibi in occursum veniet: tu tantummodò redire ne differas. Accede ad Jesum, & sanabis purificabitq; te. Adjunge te Jesu, & illuminabit te. Adhære Jesu, & benedicet tibi, salvabitq; te.

Nonnunquam eidem animæ suæ expressius improperebit extremam ejus ingratitude, & perverfiterum, dicens: Eheu anima mea! quàm ingrata fuisti Deo tuo! Ipse innumerabilia præclarissimaq; beneficia tibi largitus est, & tu pro bonis mala semper ei reddidisti. Ipse ad imaginem & similitudinem suam creavit te, ipse immortalitate te donavit, ipse calum, terram, & omnia quæ in eis sunt, tuis deputavit commodis; ipse donis & gratijs plurimis ornavit te; ipse ad fidei Catholica lumen perduxit te; ipse è periculosis mundi fluctibus eripuit te, & ad portum tranquillitatemq; vitæ monastica transtulit, ubi tu, tanquàm in amoenissima paradiso spirituales voluptatis constituta, infinitas sanctæ latio

letitia, bonorumq; operum occasio-
nes haberes. Te graviter peccan-
tem sustinuit long'animiter, & ab
inferni faucibus præservavit. Rex
regum pro te incarnatus est: Crea-
tor tuus pro te frater tuus factus est.
Nec satis illi fuit, ut pro te nasce-
retur, voluit & pati pro te contrista-
tus & angustatus est; pro te tradi-
tus & captus est; pro te ligatus &
malè tractatus est; pro te consputus,
& colaphis alapisq; casus est; pro te
illusus & despectus est; pro te flagel-
lis concisus, & coronâ spineâ vulne-
ratus est; pro te arundine percussus,
& pondere crucis gravatus est; pro
te clavibus ferreis cruci affixus, & ace-
topotatus est; pro te suum sacrosan-
ctum Sanguinem fudit; pro te mor-
tuus est & sepultus. Ipse te adopta-
vit in heredem regni celestis; ipse ti-
bi promissit, quæ nec oculus vidit, nec
auris audivit, nec cor hominis com-
prehendere potest.

4. Cor. 1.

4.
Expro-
bratio
propria
in grati-
tudine.
1. Reg.
2.

Ua. 13.

Tu verò dereliquisti & contempsi-
sti eum qui benefecit tibi, abjecisti
sanctum timorem ejus qui dilexit te,
excussisti suave jugum ejus qui elegit
te. Facta es quasi una de filiabus
Belial; iniquitates, tanquam mere-
trix impudens, coluisti sine verecun-
dia. Pepigisti fœdus cum morte; de-
disti manum diabolo; ad omne ma-
lum fuisti paratissima; mala malis
accumulasti, & pessimis pejora ga-
visa es semper addere. Jesum Chri-
stum, qui te in sponsam elegerat,
iterum crucifixisti tuis sceleribus: il-
lius Vulnera tuis criminibus reno-
vast.

Quis dabit tibi gemitus & suspi-

ria? quis dabit fontem lacrymarum,
ut plores die ac nocte tuam ingrati-
tudinem? O te infelicem! & quid
facies? O si innocentiam servasses!
ô si immaculata permansisses! ô si te
ipsam miserabiliter non dehonestas-
ses! ô si à Deo tuo non recessisses! In-
nocentiam perdidisti, maculata es,
te ipsam dehonestasti, à Deo tuo reces-
sisti. O te infelicem! Et quid ages?
ad quem confugies? à quo expecta-
bis auxilium? A quo, nisi ab eo ipso,
quem offendisti? Pyssimus est, benigni-
ssimus est, misericordissimus est.
Humiliare, prosternere, effunde te
sicut aquam in conspectu ejus, & mi-
serebitur tui.

Speculū
Mona-
choŕū.

5.
Form. ad
spiratio-
nem.
ad com-
punctio-
nem.
1. Cor. 7.

Thren.
2.

Aliquando ipsa sua lamenta
converter ad Dominum, hæc aut
similia commemorans: Heu Do-
mine mi Jesu! quid feci? quomodo
te dereliqui? quomodo te contempsi?
quomodo nominis tui oblitus sum?
quomodo tui timorem abjeci? quo-
modo legem tuam conculcavi? quo-
modo præcepta tua transgressus sum?
Heu me, Deus meus! heu me, plasma-
tor meus! heu me, Salvator meus!
heu me, vita mea, & omne bonum
meum! Va mihi misero! va mihi,
quia peccavi! va mihi, quia me ipsū
similem brutæ reddidi! va mihi, quia
irrationabilior pecude facta sum!
O bone Jesu! ô pie pastor! ô dulcis
magister! adjuva me: erige jacen-
tem, porrige manum periclitanti;
emunda sordidum, sana vulnera-
tum, confirma debilem, salva perdi-
tum. Fateor, non sum dignus quem
terra sustineat, non sum dignus qui
lumen videam, non sum dignus tuo

6.

Conver-
sio ad
Christum
pro venia
per vehe-
menter
adpira-
tiones.

Speculū
Mona-
chorū.

auxilio & gratiā: magna enim est
mea ingratiudo; magna, & nimis
magna est peccatorum meorū enor-
mias: verum tamen in immensum
maior est tua misericordia. Igitur,

Marth. 8
Luca 18

amator hominum Deus, & spes mea
ultima, miserere mei secundum ma-
gnam misericordiam tuam, & se-
cundum multitudinem miseratio-
num tuarum dele iniquitatem meā.

Interdum, tanquam ex abrupto
flectens genua in conspectu Do-
mini, affectuose dicit: Domine,
si vis, potes me mundare, vel illud:
Deus propitius esto mihi peccatori.
Vel illud: Miserere mei Iesu, fili
David. Item illud: Domine adiuva
me. Similiter ante Matrem Do-
mini virginem Mariam, & ante
Sanctos Sanctasque Dei cor suum
effundet, suppliciter eorum inter-
cessionem postulans.

D I V I S I O V.

Instructio pro peccatorum examine & expiatione.

1. Quotidianum examen de peccatis.
2. Excitatio ad vitam futuram gloriam desiderandam.
3. Quanto tempore purgationi peccatorum sit insistendum.
4. Sua cuique capacitas est discretè confide-
randa.
5. Ferrior temperandus.
6. Constantia & ardo in exercitijs assueptis.

1.
Quotidiè
commissio-
rum in
Deum va-
tio sub-
ducenda.

Quotidiè, vel certè frequen-
ter, accepta opportunitate,
recolliget se, & cum profunda
humilitate, firmoque emendatio-
nis proposito, recogitabit atque
sigillatim confitebitur coram Do-

mino peccata vitæ antea factæ; ma-
ximè ea quibus ipsam divinam
bonitatem gravius enormiusque
offendit. Verum tamen in illis
quæ ad lubricitatem carnis spe-
ctant, non indiscretè immorabi-
tur, ne recordatio, & morosior
pertractatio veteris peccati, novū
peccatum per illicitam delecta-
tionem pariat.

In qua confessione, contritio-
ne, sensibiliq; devotione, magis
lugere consuescet, quòd erga Deū
Creatorem & Patrem suum dul-
cissimum contumeliosus ingra-
tusque fuerit, quàm quòd se ipsū
æternis supplicijs obnoxium red-
diderit.

In formulis lamentationum,
piarumque querimoniarum quas
præscripsimus, non hoc spectabit,
ut multas sententias percurrat;
sed quas voluerit, & quot volue-
rit assumere, assumet, nullo etiam
servato ordine. Si unam tantum,
vel duas vel tres elegerit, quas a-
pud se, ubicunque fuerit, iterum
arque iterum reperat, laudabili-
ter faciet: si verò plures maluerit
versare, etiam laudabiliter faciet.

Liberè eum pro sua devotione
agere, & ubique confusionem vel
perplexitatem vitare volumus.
Novi unum, qui exterius occupa-
tus in sua ad Dominicam passio-
nem conversione, inter castas
confabulationes hæc aut similia
pau-

† Hoc est enim attritio duntaxat pro-
cedens ex timore servili; alterum verò est no-
bilior dolor qui vocatur contritio ex ti-
more filiali, ut docet D. Thomas 3. parte in
supplemento quest. 1. art. 3.

Speculū
Mona
chorū.

pautula verba ruminare gaudebat: *O bone Iesu! o pie Pastor! o dulcis Magister! Bone Iesu misere-re mei, pie pastor dirige me, dulcis Magister doce me: Domine adiuva me.* Alter quidā aliquando plura, aliquādo pauciora delectabatur revolvere, & eadem alijs atq; alijs verbis pro suo affectu exprimere.

Compun-
ctio etiā
alio mo-
do ad sei-
ficur me
ditatione
novissi-
morum.

Nolter verò Tyro in his, sicut diximus, liber sit. Qui etiam se ipsum ad compunctionem diligentiamque spiritualis propositi ex meditatione mortis, Purgatorij, iudicij, inferni, & patriæ cælestis excitare poterit, si ita placeat. Quorum quidem medita-

Timor li-
beraliū.

tio, quantò propinquiùs ad timorem^a liberalem, & Dei amorem accedit, tantò ipsi Domino acceptabilior, & ad purificandas animas efficacior est. Rursum, quantò eadem timori illiberali & servili vicinior fuerit, tantò minor utilitas ex ea referetur. Per timorem liberalem metuimus peccare, ne benignissimum Dominum Deum nostrum offendamus, e jus-

Timor
servili,
& quid
is nobis
conferat.

que perdamus gratiam, & familiaritatis benevolentiam: per timorem servilem formidamus malè agere, ne damnis, pœnis & supplicijs afficiamur. Verumtamen bonum est, nos vel per timorem^b servilem à vitijs abstinere; ita tamen, ut ibi non permaneamus,

^a Quem Theologi vocant, noto nomine & re, filialem, ut jam ex D. Thoma ostensum est.

^b Hanc gradationem in justificatione impij notat & declarat Synodus Tridentina sess. 6. cap. 6. & sess. 14. cap. 4. allato etiam Ninivitarum exemplo ex Ionæ 3.

fed inde ad timorem liberalem transeamus.

In meditatione æternæ gloriæ, hæc aut similia apud se pertractabit: *O quam beata est caelestis illa Ierusalem, cuius muri pretiosissimis constant lapidibus, cuius portæ electissimis nitent margaritis, cuius platea mundissimo sternuntur auro, cuius horti flosculis incomprehensibiliter vernantibus adblandiuntur! Ibi vox lætitiæ perpetuò auditur, ibi canticum gaudij sine fine promitur, ibi iubilus exultationis iugiter innovatur, ibi organa Sanctorum semper resonant, ibi cinnamomum & balsamum ineffabilem suavitatis odorem indefinenter spirant: ibi est pax & requies omnem sensum exuperans, ibi est temperies & serenitas omnem captum humanum excedens, ibi est dies æternus, & unus omnium spiritus; ibi est certa securitas, & securitas æternitas, & æterna tranquillitas, & tranquilla felicitas, & felix suavitas, & suavis incunditas; ibi iusti fulgebunt, sicut sol, in regno Patris eorum.*

2.

Æterna gloria in cuncta meditatione. Apoc 21 Symbolica descriptio spiritualium gaudiorum sub velamentis rerum corporaliū.

Philip. 4

Matth. 13.

O! quanta felicitatis est Angelorum choris interesse, cum sanctis Patriarchis & Prophetis, cum sanctis Apostolis & Martyribus, cum sanctis Confessoribus & Virginibus, cum gloriosissima Dei Genitrice Maria, perpetuum habere consortium! non timere, non iristari, non angī, non gravari, non attrahiari! nullum sustinere laborem, nullum impedimentum, nullum fastidium, nullam necessitatem!

Præsentia Sanctorum, absentia omnium malorum.

O quanta consolationum opulentia!

E ff 3

ria!

speculū
Mona.
chorū.

Omne bo-
num &
elara vi-
sio Dei &
Christi;

Psalm.
83.

1. Cor.
13.

Omniū
sensum
volupta-
tes lon-
ge exce-
dit volu-
ptus Bea-
torum in
celis ex
Deo viso.

Corporea
volupta-
tes visu te-
nuer
admir-
brant bea-
titudinē
cal. item.

*tia! o quanta deliciarum affluentia! o quanta gaudiorum exuberantia! o quanta purissimarum voluptatum abyssus, videre lumen illud incircumscriptum, videre lucem illam summè amabilem, videre indicibilem illam altissima Trinitatis gloriam! videre Deum deorum in Sion! videre autem non in enigmate, sed facie ad faciem! Videre item glorificatam unigeniti Dei humanitatem! Nam si dulce est visibilem cali ornatum in-
tueri, micantem stellarum claritatem aspicere; rutilantem solis splendorem cernere, fulgidum luna candorem videre, gratam aëris lucem considerare; avicularum, florum, graminum, & colorum elegantem decorem contemplari; philomelarū & galeritarum dulces cantus excipere; lyra & cithara suavem melodiam audire; rosarum liliorumq; fragrantem odorem haurire; aromatum & pigmentorum eminentem redolentiam percipere; diversorum fructuum deliciosum saporem gustare: si, inquam, dulcedo maxima ex his sentitur; quantus erit sincerissima iucunditatis torrens, immensam illam pulchritudinem perfectè contemplari, perfectèq; infinitam illam dulcedinem gustare, unde omnis pulchritudo, omnisq; dulcedo rerum creatarum profluit atque descendit?*

Nobis quidem aeternae felicitatis, & futurae resurrectionis statum representat verum tempus, in quo novā quādam gratiā, admirabili ornata, calum, terra, arbores, ac cetera decorantur: verumtamen inter id quod representat, & id quod re-

presentatur, major est differentia, quam inter opaca noctis tenebras, & jubar solis meridiani. Beata igitur, & iterum beata caelestis illa Ierusalem, ubi est omne quod placere potest, & unde abest omne quod potest displicere: ubi in saecula saeculorum feliciter laudatur Deus omnipotens.

Hæc supernae civitatis gaudia purè frequentare discat, eaque amare & expetere, non tam propter proprium commodum, quam propter Dei laudem & honorem. Quamquam huiusmodi meditatio vitæ æternæ sincerius exerceri poterit ab eo qui jam profecit in interna conversatione, quam ab eo qui vix dum initia propriae mortificationis attingit, seque potius quam Deum adhuc quærere novit.

In suprascriptis lamentationibus novus Tyro se exercebit perseveranter ad unum, tres, sexve menses, aut ad annum integrum vel amplius, id est, tam diu, donec senserit mundi sui que contemptum intus utrunq; convalescere, & se ad vitæ spiritualis propositum aliquantulum fervere. Aliqui ægrius, aliqui facilius ad meliora convertuntur: sed & nonnulli à benignissimo Deo liberalissimè præventi, subito innovantur.

Interim quidem licebit ei etiā alijs orationibus, gratiarum actionibus, & divinis laudibus insistere: singularis tamen ejus occupatio erit in rationabili luctu, & peccatorum suorum persecutione.

tionem. Si non invenit lacrymas exteriores, non conturbetur: nam interioribus lacrymis non caret, cui omne vitium verè displicet.

Quando altero exercitationu (u-ni-ti-v-a scilicet) genere sit utendū.

Postquam igitur per salutarem fletus seu contritionis amaritudinem, imago Dei interiùs aliqua ex parte reformata fuerit; ipse majore fiducia jam accepta, alterum illud exercitationis exemplum, quod superiùs proposui, utiliùs imitari poterit. Eriget itaque se humiliter, & ad intimiorem cælestis Sponsi familiaritatem ferventer præparabit.

Qui infirmiore & frigidior est affectu, quibus fovendi potest.

Quamdiu autem adhuc infirmior frigidiorque est, sæpè excitabit in se divini amoris igniculum, per seriam incarnationis vel passionis Vnigeniti Dei meditationem, conferens de his suaviter cum anima sua: ex qua meditatione succensus, mox ad orationem & ad aspirationes convertetur, ipsi summo bono spiritum suum per eas unire desiderans.

Quam facile sit amoris divini exercitium.

Si persistit crebrò hac ratione cor in amorem Dei compellere, eò brevi perveniet, ut statim primæ mentis conversione aut aspiratione, sine præmeditatione aliqua, se à creaturis, earumque imaginibus sejungere, & in suavitate ipsius divini amoris immergere queat.

Quatenus peccata præterita ad memoriam revocanda.

Deinceps non usque ad eò necesse habebit in sua pœnitentia coram Deo commemorare singula peccata vitæ præteritæ, cordisque intuitum anxie ad ea dirigere; sic enim & libertas, & affectus erga Deum præpedirentur: sed po-

tiùs ad ipsum Deum cor amorosè diriget, detestans interim quidquid ab ipso separare retardareve potest.

Vbi tamen non dicimus, ut quæ peccavit, ea aliquando è memoria sua per negligentiam dilabi permittat: sed volumus, ut illorum † sic reminiscatur, ne ipsa recordatio majori utilitati oblit; itaque summatim potiùs, quàm sigillatim ea Deo quotidie confitebitur.

Speculū Monachorū.

Iugis admissorum confessio surā Deo certo modo faciendā.

Sanè minora peccata præsentiori remedio in nobis delentur, dum per dulcem & efficacem amoris affectum ad Deum convertimur, quàm dum nos ipsos in eorumdem consideratione & amara punitione morosius occupamus. Projcet igitur illa in abyssum divinæ clementiæ, ut ibi, veluti scincilla in medio maris, depereant. Omnem inordinatam pusillanimitatem, & superfluos conscientiæ scrupulos, perplexamque diffidentiam prorsus reijcere adnitetur, undecunque emerferint. Nam nisi statim amputata fuerint, diversis modis animi alacritatem præfocant, & profectui interno non parùm incommodant.

Optimum consilium pro ijs quos seriosos dicimus, ut actus amoris contritionis exercere possint, quàm delevosos aut timorosos anxiositatē.

Porro † Hæc & alia monita circa dolorem de præteritis seu condonatis peccatis non deponendum totā vitā, reperiet Lector apud Doctores Scholasticos in D. Thoma 3. parte Supplemento, quæst. 4. art. 1. Vtrum tota hæc vita sit contritionis tempus: & art. 2. Vtrum expediat continuè de peccato dolere. Explicatur ibidem ad rem præsentem Ecclesiastici c. 5. De propitiato peccato noli esse sine metu, & producit bis doctrina S. Augustini ex lib. de vera & falsa pœnitentia cap. 13.

*Speculū
Mona-
chorū.*

*4.
Cuique
capacita-
tu sua ra-
tio habi-
da nihil
agatur
supra vi-
res & ex-
tra mo-
dum.*

*Attende
indifere-
te Mona-
che, & no-
li alium
sapere.*

*Humili-
tatem, nō
arrogan-
tiam ha-
beat co-
natus no-
ster.*

*Gratia
Dei plus
inuitatur
quā suo
labori.*

Porro nihil ultra vires attemptabit, sed sua sorte contentus erit. Si non potest eò pervenire, quò pervenire desiderat; laboret, ut saltem eò perveniat, quò pervenire potest. Nisi sibi malè blandiatur, facile agnoscat, quousque procedere valeat. Liberalis tamen, & omninò liberalis est divina bonitas: quæ ubique mentem dignè præparatam invenerit, ibi copiosissimè se infundere gaudet.

Quare si spiritualis Asceta ad sublimitatem contemplationis, perfectæque charitatis nondum admittitur, cogitet se nondum aptum esse, ut tantum bonum accipiat. Et quid ei prodesset eam gratiam percipere, quā non benè uteretur? Festinet omnia vitia radicibus evellere, ut aptior fiat: verum tamen, sicut dixi, virium suarum terminos non excedat.

Ipsam Dei gratiam non tentet impatienter præcedere, sed eam humiliter subsequatur: spiritū, inquam, illuc violenter impellere non conetur, quò nondum ascendere potest: ne, dum temerè præsumit quod præsumere non debet, suā se violentiā deorsum præcipitet, & collisus temeritatis suæ pœnas exolvat. Sic conetur ad perfectiora, ut tamen conatus ejus effrenem impetum & turbulentam sollicitudinem nesciat.

Mensuram gratiæ sibi datæ attendat; memeritque se longè facilius, tutius, compendiosius, & felicius perventurum ad supremū

contemplationis gradum, hoc est, ad mysticæ Theologiæ comprehensionem, si à mera Dei gratia tractus raptusque fuerit, quā si magno labore suo illuc pertinere fuerit conatus. Discretionē ergò & modum ubique servet, ne per excessum in defectum corruat.

Bonus & dulcis est panis lacrymarum; aliqui tamen eo panem mentem nonnunquam obruunt magis, quā reficiunt: fletibus enim tam diu & in tanta confractione atque agitatione insistunt, donec & spiritu & corpore sub exercitio nimis extenso aut intenso succumbant. Non tamen negamus, aliquos esse, qui per discretionem, & spiritus sancti adjutorium, diu utiliterque lacrymari possint.

Nonnullos etiam invenire est, qui dum intrus torrente voluptatis Dei inebriantur, seiplos ad majorem impetum intempestive perurgent & extimulant; neque prius ab indiffereta impulsione desistunt, donec læsi confusi que; in se ipsis concidant, † & ad suavitatem gratiæ deinceps percipiendā inepti reddantur. Igitur fervor, seu impetus internus sic semper moderandus est, ut per eum spiritus confortetur, non extinguatur.

Qui bona capitis habitudine sunt, fervidis aspirationibus inter-

† Notabile monitum de impetu spirituali in tempore consolationis non indifferetè extimulando.

*Si
Error
spiritus
quiritur
moder-
du. Lo-
cignol
misa
brede.*

*Divis
dulcedi-
na tuta
abutan-
tur di-
staltu
se.*

*Deus
in
fervor.*

ferdum acrius & vigorosius infistere possunt: qui verò debiliori sunt capite, maximè quibus per indiscretionem ipsa debilitas accrevit, non nisi placidè admodum se exercere valent. Quin & quandoque simplicem mentis compunctionem, aut meditationem, vel lectionem, tales vix absq; læsione admittunt, etiam dum alibi caput reclinant. Tantam calamitatem parit indiscretionis vitium.

Medela. Non tamen desperent qui in eam venere necessitatem: sed solerter, quantum in ipsis est, subterfugiant læsionis aut confusionis incommodum, humiliterque à Deo sibi id reddi petant, quo se miserabiliter spoliaverunt. Si Deus eos tandem exaudierit, gratias agant: sin minùs, etiam benedicant Dominum; & propter ejus amorem ac beneplacitum patienter tolerare discant miseriam, quam ipsi sibi conciliaverunt.

6. Caveat etiam internus Asceta omnem inconstantiæ & instabilitatis levitatem. Ea exercitia assumat, quæ bona sunt: & in his, quæ assumpserit, perseveret, etiã si aliquando minùs arriserint; ita tamen, ut Spiritus sancti beneplacitum in omnibus sequatur, decreto propriæ voluntatis & ordinationis relicto. Ipse enim Spiritus sanctus diversis modis nos veluti invitare, diversisque semitis ad cellam illam vinariam, & ad thalamum divini amoris introducere consuevit; cujus instin-

ctus ubique animadvertere, promptissimeque sequi debemus, omni proprietate rejeçtj eã.

Quare spiritualis Asceta seipsũ tanquam paratissimum instrumentum Spiritui sancto semper præsentabit: & in quamcunque partem idem Spiritus eum inflexerit, seu applicaverit, protinus subsequetur. Si quando sursum ad sublimiorem contemplationẽ, & complexum summi boni tractus elevatusq; fuerit, liberè se totum offeret: quòd si runc vel passio Christi, vel quævis alia sancta meditatio & imaginatio occurrerit, non ibi hærebit, sed expeditus eò transvolabit, quòd à Spiritu vocatur.

Quando dubius vacillat in proposito, ignorans quo pacto in inceptis pergere debeat, prudentum, expertorum, & humilium utatur consilio: sic enim magis proficiet, quàm si sibi fidens secundum proprias ad inventiones procederet.

Interim tamen non omittat sollicitè confugere ad orationis remedia, humiliter petens à Domino in omnibus dirigi & illuminari; nequando deceptus, errorem pro veritate sequatur.

Semper autem meminerit, quia nunquam Deo perfectè vacare poterit; nisi cor ab omnibus, quæ citra Deum sunt, liberum & expetitum habeat.

Speculũ Monachorũ.

Cujus dicitur Hui per omnia prærendum.

Pacilans aliorum consilio fulciendus.

Et orationis auditoria.

Libertas ab omni creatura.

DIVISIO VI.

*Lucta tentationum & desolationum
in profectu spiritali sapè
eveniens.*

- 1. Anima proficiens desolationi subtractioniq; sensibilis gratia se præparet.
- 2. Oculos diligentiſſimè fugienda.
- 3. Modus pugnandi in carnalium tentationum infestatione.
- 4. Arrogantia & offensio in donis Dei evitanda.

ECCE, mi frater, ut cunque laudisti, quomodo tum incipere tum progredi debeat in internis exercitijs, qui ad eximium aliquem purioris vitæ gradum pertingere vult. Tuum jam erit, hæc non solum audire & legere, sed & opere complere. Quod si feceris, & cælitus advenerit auxilium, jamque interiora tua clarescere, & psalmodia, ac cetera divinæ laudis obsequia tibi dulcescere cœperint: *noli altum sapere, sed time.* Nam etsi dilatato corde viam mandatorum Dei aliquamdiu curris; non tamen tu tibi, sed Deus cor dilatavit: & qui dilatavit, ipse idem, subtractâ gratiâ, permittere potest, ut iterum constringatur. Illuxit tibi sol justitiæ; & mentem tuam veluti squamis quibusdam ejectis serenavit? sed quis prohibebit, ne se abscondat, abscondere si voluerit?

*Devotio-
nis sub-
gratia.* Esto autem paratus: nam abscondet se, & amabili splendore recedente, tibi iterum sensus obtenebrabuntur, atque præpedien-

tur. Sed & nescio quæ immissio. *Psal. 77. High. 10. tentatio* nes per angelos malos navem peccusculi tui undique contudent. Imò verò usque ad eò fortè invalescet tentatio, ut infernalis profusus judicari possit. Videberis tibi satanæ traditus: & nec os quidem ad laudes Dei aperire libebit. Durabit etiam non parvo tempore ista calamitas: & non semel tantum, aut ter, aut sexies, aut decies; sed sæpius comprehendèris ab ipsa, aliquando quidem vehementius, aliquando verò remissius.

Sed non frangat te hæc res, neque de dilecto quidquam sinistrè suspicatus fueris. Ipse enim tentari te permittit, ut palàm fiat, an verè diligas eum: & ut cæteris, qui tentationibus premuntur, compati discas. Ipse flagellat, & conterit te, ut purget à vitijs, & ad majorem gratiam præparet. Ipse ad tempus quodammodo recedere videtur à te, ut nunquam superbias, sed semper agnoscas quia sine eo nihil potes facere: reverà tamen non recedit à te. His & similibus adversitatibus exercet te, propter inenarrabilem charitatem quâ diligit te.

Nam hac ferè dispensatione cælestis sponſus cum anima fervida ad se conversa uti solet; eam in initijs novi propositi indicibiliter visitat, confortat, illustrat, & suavissimo sui odore recreatam atque illectam post se trahit, eiq; gratanter ferè ubique occurrit: hoc veluti lacte potans novellam ami-

*Car. 10. ista or-
dinetur
recreat
nis dil-
cti sui
evenit
permiſ-
ſio
Dei.*

*Psal. 118.
recreat
illis
suavissimo
suavissimo
suavissimo*

Cibus solidus, seu afflictio animæ dicitur in vita ascetica ad eversionem utilitatem.

Act. 9.

amicam. Postea solidum cibum afflictionum præbere incipit. illique planè ostendit, quanta oporteat ipsam pro nomine suo pati. Jam undique exurgere incipiunt adversitates, molestant exterius homines, conturbant interius passiones; affligunt exterius poenæ, deijciunt interius pusillanimitates; gravant exterius infirmitates, obscurant & obnubilant interius tenebræ; exteriora premuntur, interiora arefiunt; nunc ab anima se abscondit ipse sponsus, nunc iterum eidem se ostendit; nunc eam in calligine & horrore mortis veluti deterrit, nunc rursus ad lucis amoenitatem revocat; ita ut verè dictum sit de eo, quia *deducit ad inferos, & reducit.* His modis animam probat, purificat, humiliat, erudit, frangit, dolat, exæquat, lævigat, & ornat.

x. Reg.

2.

Anima fidelis ardet Deo unius, quando graves tribulationes sustinet.

Quod si eam per omnia fidelè, ac bonæ voluntatis sanctæque patientiæ esse, jamque per longam exercitationem & suam gratiam placidè atque affectuosè quaslibet tribulationes ac tentationes portare invenerit; tunc ipsam perfectius sibi copulat, & ad secreta sua familiariter admittit, longèque aliter adstringit, quàm in initijs conversionis fecerat.

Longanimitate animus instabilis firmatus.

Iob. 17.

Tu ergò nō perturberis, quando vehemens tentatio te flagellat: sed tanquam pignore amoris accepto, fidelis & invictus in agonibus permanset, dicens subinde cum beato Iob: *Etiā si occi-*

derit me, in ipso sperabo. Durante hujusmodi tempestate, durius erit tibi divino Officio assistere, propter nimiam mentis instabilitatem seu obnubilationem. Verumtamen longanimis esto, & placidè fac quod in te est: transibit nox, discedent tenebræ, lux iterum exorietur.

Quamdiu autem adhuc mox est, summoperè cave, ne otiosus & negligens inveniaris. Si non licet orare, psallere, vel meditari; insiste lectioni. Si etiam ad lectionem nauseat animus; scribe, aut in aliquo alio externo opere ad tempus utiliter te occupa, vanarum cogitationum strepitus sedulo interim rejiciens.

Si somnolentia tibi intemperativè molestior est, eaque graviter deprimeris, utilius fortè facies, si loco & tempore permittente, paululum obiterque ad honorem Dei capite reclinato dormitaveris, quàm si inexorabiliter repugnare volueris. Nam si per solum laborem somnolentiam comprimere elegeris, durante quidem labore libereris; sed finito eo, teque ad spiritualia redeunte, facilè revertetur eadem somnolentia. Dormitatio illa & brevis & levis esse debet: ita ut plus minus eo spatio durèt, quo Psalmus unus, aut duo trèsve legi queant; spiritus enim inde veluti renovatus, expeditior atque alacrior resurget.

Ggg 2

Qui

Hæc & alia ex hoc loco sine nomine citat & variè exornat R. P. Thomas à Jesu de Oratione divinalib. 2. cap. 21.

Speculæ Monachorum.

2. Contra otiositatem Otium fallendum per vicissitudinem exercitiorum

Somnolentia ut non semper obsequenda, ita pro tempore locique ratione aliquid concedendum.

speculū
Mona.
chorū.

Parcius
tamen
cautiū
ab incipi
entibus
id fiat.

3.
Contra
tentatio-
nes car-
nū reme-
dium. In
tuo reijci-
enda.

Quid si
in initio ne-
glexeris.

Ratiō
vincendi
hostem, in
iusta car-
naliū
tentatio-
num.

Qui nondum in cibo, potu, & sensibus noverunt esse sobrii si ad prædictum remedium confugerint, timendum est, ne suum morbum aggravent potiùs, quàm allevient: & in profundum prolixumque somnum prolapsi, tempus miserabiliter perdant per foecordiam.

Adversus eas tentationes, quibus diabolus mentem ad indecentia & vitiosa inclinare nititur, etiam solerter vigila: & ipsas statim in initio, priusquam interiora tua occupentur, reijcere satage. Nam nisi mox primo insultu adversarium repuleris, ingressus intrò repentè animam tuã vinculis injectis colligabit: & tu deinceps libertate viribusque destitutus, ægris resistes.

Verumtamè etiam si negligenter egeris, & ille vincula iniecerit, ne sic quidem dedas te: sed reclama, & vel reptando super terram renitere, Dominumque in fortitudine spiritus exora, ut te vinculis absolutum libertati restituat, aut certè à consensu præferret.

Scito autem, quia eundem adversarium, dum foeda, impia & absurda quæque suggerit, sæpè felicitiùs vinces, si contempseris,

¶ Quomodo præsens remedium, intentionibus maximè carnalibus, est principiis obolare, docet S. Hieronymus fusè in Epistola 22 ad Eustochium de Custodia virginitatis, his verbis: Nolo sine cogitationem crescere. Nihil in te Babylonium, nihil confusio-nis adolescat. Dum parvus est hostis, interfice: nequicia ne zizania crescant, elidatur in semine. ubi & alia remedia cum suo exemplo profert adversus turpes cogitationes.

& nihili feceris ejus latratus, sicq; pertransieris; quàm si cum eo diutiùs disceptare, & iniquum os magno labore obturare paraveris. Dum tamen nimium importunus est, & semel ac denuò repulsus iterum atque iterum insilit, omninò conferendæ sunt manus, ut vel certamine superatus aufugiat cū opprobrio.

Porrò diversis vijs nos aggreditur. Aliquando enim clam, & quasi sub prætextu pietatis insidias parat: aliquando verò palàm & aperto furore insurgit. Aliquando sensim irrepit, aliquando subitò & ex insperato irrupit. Aliquando spiritualibus & internis, aliquando corporalibus & externis adversitatibus aut prosperitatibus oppugnat. Quare semper vigilandum, semper ad Dominicæ passionis præsidia confugiendum, & ad Deum lacrymosè clamandum est.

Verum, quemadmodum dicere cœperam, noli altum sapere propter gratiam, quam fortè habes. *Quid enim habes, quod non accepisti? si autem accepisti, non est justum ut glories quasi non acceperis.* Cave itaque, ne venito vanæ gloriæ, aut auræ propriæ complacentiæ, fenestram cordis tui aliquo pacto aperias. Vide nere jactites: vide ne passim ostentare gestias quod accepisti: sed secretum tuum tibi, secretum tuum

* Ita habetur. Petr. 5. *Vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam leorugiensis, sicut quærens quem devoret.*

Speculū
Mona-
chorū.

tuum apud te permaneat : nisi forte alicui intimo discretoque amico, propter spiritualem utilitatem vel consolationem, humiliter ac verecundè revelandum fuerit : aut alioqui obedientia, seu alia manifesta necessitas, grandisve utilitas compulerit.

Primus
gradus
humilita-
tis, perfe-
rioribus
suis defe-
ctus com-
parato.

Vide ne tuis meritis & laboribus donum Dei accepisse credas; sed potius indignum te iudica (sicut reverà indignus es) omni gratia & consolatione, dignum vero omni confusione atque derelictione. Non compartieris te cum inferioribus & imperfectis, sed cū sanctioribus te confer; ut considerata eorum perfectione, tuam imperfectionem melius agnoscas.

Secundus
humilita-
tis gradus
etiam im-
perfectio-
ribus se
submittere.

Humilia & deice te: constitue te sine fictione infra omnes homines. Et quomodo hoc, inquis, faciam? cū plerique abjecto penitus timore pariter & pudore, perditissimè vivant, quod ego nec facio, nec facere volo. Quid? etiā me illis me subijciam? etiā ne illos mihi præponam? Præpones, inquam. Nam si cogitaveris, quia qui hodiè pessimi sunt, craste perfectiores esse poterunt; & quia, si iidem dona tibi divinitus concessa accepissent, longè sanctius te viverent; tu quoque gravius eis peccares, nisi abundantiori gratia præventus esses:

b Praxim istam solidam & utilem per considerationes pijs hoc loco adductas, humiliandi semet & abijcendi infra pessimos, usurparunt & laudant, tum in vita tum in scriptis, sanctus Bernardus, sanctus Franciscus, sanctus Bonaventura, & alij plures.

si, inquam, hæc cogitaveris, facile animadvertes, quàm sit consentaneum, ut etiam quemlibet peccatorem tibi præferas. O si scires arcana Dei, quàm libenter alijs cederes! quàm libenter ultimum locum teneres! quàm grantanter ad aliorum pedes te dimitteres! quàm alacriter etiam infimis inservires! quàm devotè omnes honorares! quàm affectuosè, sine aliqua mora aut querela obedi- res!

Ceterum adhuc excellentius aliquid à te requiro: nempe, ut non solum infra homines, sed & infra omnem creaturam, propter Deum, te in corde tuo constituas; reputans te cinerem abjectissimū, existimans te indignum quem terra sustineat, & qui lumen videas. Penitius introspice quàm sis ingratus, infidelis, tepidus, instabilis, miser ac vilis; & ad humillimam illam animi depressio- nem poteris pertingere.

Tertius
& sum-
mus mode-
stiæ seu
humilita-
tis gradus
infra om-
nem
creaturam
se abijcere.

Si antiquus hostis importune pulsaverit ostium cordis tui, suggerens ut te aliquid esse exultimes, vaneque glorieris, & alijs te præponas; repelle insidiatorem, obfera fores: & quamvis sentias immisiones pestilentes, nunquā tamen consentias. Nam si consenseris, si impostori aperueris, & ad illicitas illecebras mentem inclinaveris; jam fidem, quam sponso animæ tuæ dederas, infregisti; jam lectulum dilecti, qui prius floridus erat, commaculasti; nec iterum ad beatissimam familiaritatem

Obstom-
dum occu-
stanter
superbia
suggerit.

Cant. 1.

Speculū
Mona-
chorū.

ratemejus admitti poteris, nisi, eiecto citius adultero, multum te humiliaveris. Et priusquam omnino recipiaris in gratiam, forte necesse erit te dare penas, & aliquamdiu affligi, donec sordida illa oscula, quæ impurissimus nebulo genis animæ tuæ impressit, flagello Dei delera fuerint. Sed de his satis.

DIVISIO VII.

Disciplina victus, vestitus, conversationis.

1. Regula corporali refectiois.
2. Forma religiosa habitus & vestimentorum.
3. Morum gravitas & modestia in gestibus & sensibus.
4. Loquela & silentij discreta moderatio.
5. Recreatio omniaq; externa opera, devotioni commiscenda.
6. Singularitas omnis fugienda.
7. Sicut & censura de aliorum factis aut moribus.
8. Nulli creatura inharendum.
9. Perventer à defectibus teipsum repurga.

1. Refectio
corporali
quali ef-
se debeat.

HAtenus quidem diximus, quomodo divino Officio assistere, quæ exercitia interna assumere, & quam rationem observare; quid sequi, quidq; vitare in illis debeas: nunc ad reliqua, quæ dicenda sunt, transeamus. Quantum ad refectioem corporalem attinet, omnem excessum cave: ne prægravatus, ad spiritua- lia exercitia reddaris ineptior. Neque enim fieri potest; non potest, inquam, fieri, quin venter per intemperantiam distentus, animum à Deo, & his quæ salutis sunt, avocet. Præcipue vinum,

Venter
distentus
ineptus
ad Spiritua-
lia.

etiam citra ebrietatem largius sumptum, impedimento est: corpus incendit, interiora confundit, & alacritate spiritus coarctata, pecuinum quendam corporem inducit. Frustrà itaque ad spiritualement vitam assurgere nititur, qui gulam necdum refrenare conatur.

Vitiosa ergò desideria sedulo amputa. An cibus & potus, quo uteris, multum exquisitus sit, aut suavis ex se, tu parum curaveris; si sumi potest, & rationalis est, quid amplius exigit? Monachus diceris: ad mensam accedere debuisti, ut de donis Dei corpus reficeres, non ut voluptatem carnis foveres. Quare, si de victus vititate perturbaris & murmuras, sicut prius dixi, sic & nunc dico, Monachus non es.

Si cordi tuo verè saperet Jesus, quæ eduliorum paupertas palato tuo propter Jesum non saperet? Ipse enim Jesus etiam extrema inopiæ gratissimum condimentum est. Ama Jesum, & escæ simpliciores tibi non minus, imò verò amplius suaves erunt, quam epulæ Regales. Jesus esuriens, nudo pane sæpè pro te refectus est: Jesus sitiens, aceto & felle pro te potatus est.

Continenter, sensim & moderate cibum porumque sumito, omni aviditate brutali penitus exclusâ. Etiam circa ipsam delectationem naturalem, quam refectio corporalis parit, vigila. Noli hæere, noli hoc expectare, ut sen-

sensualitatem pascas : nam si illam pascere volueris, ipsa depascet & commaculabit interiora tua.

Neceffitati matri ra confisendum.
Quemadmodum autem sæpè negandum est carni, quod malè concupiscit, ita nonnunquam cogenda est, ut id percipiat, quod percipere non desiderat. Aliquando enim vel tantillum fastidit, quantum naturæ necessarium est.

Cibus lectione jaera aut pia meditatione condiri debet.
Porro vide, ne, dum corpus reficitur, mens jejuna maneat. † Gustent interim fauces cordis tui verbum Dei & doctrinam salutarem, factæque Sanctorum aures excipiant. Si forè ad eam mensam accumbis, in qua lectio sacra deest, tu ne sic quidem animam tuam cibo spirituali priva-veris : sed quantum per silentiū licet, cum ipsa, aut cum Deo intus colloquere, & pium aliquid apud te pertracta.

2. Festiu frugali tas. Ob servabili admotio ad dona. obis in habitu ir religio- sit.
In vestitu, sicut & in victu, sobrius esto. Quidquid monasticæ simplicitati contrarium est, id prorsus rejice, contpue, & detestare. Neque vanissimos quosdā infelicissimosq; Fratres imitatus fueris, quos sui status pudet, & suæ iniquitatis non pudet. Si quando egredi, vel ad conspectū sæcularium venire debuerint, videas eos ad inepta curiosaq; proruere : tales & tales vestes, sic & sic aptatas tunicas induere

† Citat hæc sub nomine Blasij R. P. Julius Migronius in Asceticis Tract. 4. par. 1. de de Lectione super mensam c. 3. qualitate 3. 6. 18. & parte 2. cap. 4. 5. 29.

velle: amictum cum regulari mandato, & Patrum ordinationibus convenientem, gestare erubescit. Dumque non ut humiles Monachi, sed † ut delicati venustique Aulici prodeunt; prodigioso spectaculo prudentes quidem homines ad mœrorem & indignationē, diabolū verò ad risum & cachinnos provocant; evidenter hac absurditate declarantes quales intus sint, nempe superbi, molles, & vanâ gloriâ pleni.

O Monachos à vera religione nimis alienos! O Monachos non Monachos! Ô Monachos dæmoniacos! Hoccine est quod Deo promiserunt, quando per sacratissimum paupertatis votū mundo omnibusque ejus pompis & vanitatibus solemniter renuntiaverunt? Hoccine est quod Rex Regum verbo docuit? Hoccine est quod exemplo monstravit, quando panniculis vilibus indutus, præsepe habuit pro cunabulis? quando item veste alba & chlamyde purpurea in opprobriū vestitus fuit? Hoccine est sequi Iesum? Hoccine est inhærere vestigijs Jesu? O confusionem intolerabilē! Ô insaniam extremam!

Attende tibi, Frater, nequando his similis efficiare: quin potiùs contentus esto rationabili vestimentorum simplicitate, sive in monasterio, sive extra monasterium

† Hæc investiva accipienda est de enormi excessu in veste Religiosorum, in quo omnes Religiosi zelum habentes ædificationis inter sæculares, meritò Dacryanum agere plorando debeant.

Detestatio secularitatis in Monachis.

Luc. 2. Matth. 27. Mar. 15.

Dehorretur ab hac vanitate.

Spēculū
Monachorū.

riū fueris. Nam hoc à te tua professio exigit.

3. *Gessus & sensuum castigata moderatio. Oculorum.*

Vbiq; sed maximè in divinis Officijs, visum comprime: neque leviter huc atque illuc sine necessitate circumspexeris: ne videas quod te ab attentione cordisq; puritate deturbare possit. Sed, etsi periculum nullum immineat, ipsa tamen disciplina monastica exposcit, ut sive quiescas, sive procedas, verecundos demissosq; oculos habere consuefcas. Nunquam curiosè intenderis in faciem mulieris.

Incessus.

^b Incessus tuus non sit nimum celer aut concitatus, præcipuè in Oratorio, nisi fortè aliqua necessitas requirat accelerationem; neque rursus extra Oratorium appareat nimum tardus aut remissus; sed sit modestus & honestus. Totum corpus tuum ubique sub laudabili compositione contine.

Vultu hilaris.

Vultum cum decenti gravitate hilarem coram alijs exhibe, benignam & affabilem omnibus te præbens. Si te vel inuitum aliorum aliqua tristitia oppresserit, eam sic dissimula, ne planè retricus & amarus videaris, ceterisque molestus fias. Quando ridere compelleris, non nisi continenter & monasticè rideto: ita ut risus tuus vix risus dici possit. Cachinum, tanquam ingens propositi tui impedimentum, atque alium

Civiliter dissimulanda tristitia. Risus monasticus.

^a De oculorum custodia hæc & alia pulchra habentur in Iudoco Lorchio de Cura corporis cap. 6.

^b Idem Lorchius de Cura corporis hæc adfert inter alia aliorum documenta cap. 5. de Incessu.

animæ præcipitium, fuge: sciens, quia risus excussus indisciplinatusque claustra pudoris violat, & dissipatis interioribus, Spiritus sancti gratiam è corde profligat.

Solitudinem, silentium & taciturnitatè præcipuè dilige. Semper paratior ad sermonè audiendum, quàm ad proferendum esto. Non præceps, non turbulentus, non clamorosus, non contentiosus in verbis appareas: sed modestè, verecundè & benignè, sine simulatione, quæ vera rectaque sunt, loquere.

Non, inquam, indecenter vocem eleves, neque rursus sic deprimas ut intelligi vix possis, præsertim si locus, tempus, causa, vel persona cui loqueris, exigit ut clariùs loquaris. Nam vox Monachi, sicut temper quidem verecunda, frequenter autem submissa esse debet, juxta sanctas Religionis ordinationes; ita debet & nonnunquam esse rationabiliter clara.

Non facillè aliquid pertinaciter affirmaveris, nisi fidei negotium, & salutis necessitas cogat. Verùm ubicunque contradictorè habes, ibi vel cede & sile; vel si cedendum silendumque non est, cum modestia & humilitate affirma quod tibi certum est. Sic enim omnis irreligiosæ contentioni occasionem faciliùs sustuleris. Verba tua aculeis careant.

Non libenter ea dicas, ex quibus aut tu laudari, aut alius vituperari possit. Quòd si necessitas

tas utilitasque poposcerit ut talia proferantur, laudabilis pudor, & pura intentio adsit.

*Rugaces
& detra-
horij ser-
mones am-
pistandi.*

Fabulas dissolutas, sicut venenum animæ tuæ præparatum, exhorresce: & nugas (dum te præsentem incidunt) si tuleris, vide ne referas. Linguae inepta, indecora, & perniciofa loquenti nunquam consentias. Imò verò dum talia dicuntur, mansuetè rationabiliterq; corripere dicentem, si opportunum vel congruum videretur: si non est opportunum, tu saltem sermonem, quantum in te est, honestè succide, & eum ad alia, quæ mala non sunt, transferre satage. Verbis detractorijs nec aurem quidem accommodes, si fieri potest.

*Etiam in
ipsa re-
atione ser-
monis
ad Deum.
Qui se se
ferre re-
erit, ta-
men sem-
perma-
nent a-
pud se &
cum Deo.*

Recreationibus externis, vel inambulationibus licitis dum uteris, cave ne abutaris: id est, sic circumspicere utere, ut spiritualè profectum adjuvent, non impediant. Potes quidem animum ad honorem Dei remittere, sed eum dimittere non debes: ne dum à teipso expulsus foris vagaris, oblectatio spiritui contraria, seu quævis passio comprehendat te, & interiora tua dissipet, repleatq; amaritudine. Ergò solerter apud temetipsum per argumentosam quandam mentis simplicitatem permanere disce: ut strepitu levium cogitationum, motuque inordinatarum affectionum represso, cor in silentio & libertate custodias. Deus præcipua, vel etiam tota cogitatio tua sit: ne-

* Non enim omnes qui de Deo cogitant, per pleenam & puram erga Deum intentionem cogitant.

que enim hoc tibi ubique satis esse debet, * ut tota intentio sit.

*Speculum
Monachorum.*

Similiter & in quibuslibet alijs exterioribus occupationibus adnitere, ut non solum opera tua propter Dei honorem prudenter, devotè alacriterque cum Martha perficias; verum etiam ut in istis operibus, quæ ad honorem Dei sic fideliter agis, mentem à tumultu cogitationum, & confusione sensibilium imaginatione expeditam, ad Deum seu divinam cum Maria dirigas; maxime si rationabile colloquium, aut alia necessitas non impedit. Martha, quia adhuc per multiplici- tatem variarum cogitationum in sua recta intentione, & suis externis operibus distrahitur, turbaturque erga plurima, quamvis deformis fortè non sit, nondum tamen satis decora est. Maria autem, quia turbas instabilium cogitationum jam declinare novit, & in unitate tranquillitateq; cordis commanens, summo bono adhærere studet, perfectioris decoris est.

*Similiter
& omnia
externa
cum actio
ali intuitu
Dei
perage.
Lucæ 10.*

Igitur in intentione tua, dum exterius occuparis, non tantum rectus & innocens cum Martha, sed etiam simplex & clarus cum Maria esse dilige. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferretur ab ea.* Et tu eandem partem elegeris: quam nisi pro modulo tuo tenueris, dignum tua professione fructum non adfers. Ubique ergò simplicitatem mentis chara habeto.

*Martha
& Maria
cohabitatio
in anima
religiosa.
Luc. 10.*

H h h

S i

Speculū
Mona-
chorum

Etiā mi-
nus perf.
Huius Maria
imitanda
Luc. 7.

Luc. 10.
Ioan. 20.

Deus, nō
oblecta-
tio, quāri
debet.

Humilia
deducunt
ad subli-
mia.

6.
Singula-
ritas in
observan-
tijs & au-
steritati-
bus vitio-
sa. Sequē-
da via
commu-
nis, & sin-
gularitas
fugienda

Si parvulus es in Christo, & non vales Mariam mente sublimia penetrantem assequi, imitare saltem eandem humilioribus intentam; imitare eam pedes Domini lacrymis affectuosissimè rigantem, imitare eam verba Domini dulcissimè excipientem, imitare eam Dominum in sepulchro amorosissimè requirentem. Nam & in his simplicitatem mentis habuit: unum amavit, unum cogitavit, unum quæsivit. Imitare autem, non tā ut delecteris, quā ut ipsi Domino placeas. Si enim per oblectationem sensualem principaliter te ipsum in his quæris, non est pudica sponsa Christi anima tua, † sed est vilissima serva peccati, ne dicam spurcissima meretrix diaboli.

Ad sublimiorum apprehensionem per huiusmodi humiliora nonnunquam admitti mereberis; si tamen ea convenit humiliora appellare: neque enim humilia, sed prorsus altissima sunt.

In omnibus, quæ à sinceritate status monastici aliena non sunt, conforma te communitati, vitiosam singularitatem ubique vitans. Et quia habitas inter fratres secundum suavissimam san-

† Severum est hoc monitum, & verum, quando delectatio sensualis est mortale peccatum: item quando evidens periculum est, ne amor iste proprius, principaliter seipsum in tali oblectatione quærens, facile degeneret in amorem diabolicum. Est enim Deus zelotes, nec vult alium aut aliud, præter se, amari; unde vox celebratur S. Augustini: *Mi-ni-te Domine amat, qui præter te aliquid amat, quod propter te non amat.*

Regulæ austeritatem laudabiliter viventes, abstinentiæ vigiliæque singulares tibi omninò suspectæ sint: neque norabiliter in eis præ ceteris confratribus excedas; nisi, Spiritu sancto revelante, cognoveris Dei esse voluntatem & beneplacitum.

Sed nec absque Superioris consilio & consentu aliquid attentas: ne, dum corpus ultra mensuram ex tuo sensu affligere præsumis, & ipsum ad bona opera reddas inutile, & te fructu laboris tui penitus prives. Deus puritatem cordis à te requirit, non corpusculi destructionem. Vult ut ipsum Spiritui subijcias, non vult ut operimas.

Igitur in externis, sicut & in internis exercitijs, animi fervorem sancta discretionem tempera. Si voluntas ad virtutem pigrior remissiorque veluti dormitat, excita eam, & adde calcar: si verò habens excusis fertur impetu, reprime, & coercere eam.

Semper cum sancto timore in præsentia Dei tui assiste: semper in auribus cordis tui hæc verba resonent: *Attende tibi.* Non multum curiosè consideraveris quid alij agant, quales sint mores & gestus eorum; nisi fortè ex officio tibi incumbat. Circa teipsum sit curiositas & occupatio tua. Vbi tamen non dicimus, ut aliorum excessus & peccata parvipendas, eaque, quantum in te est, emedare vel emendanda procurare negligas. Curiositatem enim damna-

damnamus, non charitatem & sanctum iustitiæ zelum. Quod in hac parte contra maturam animi stabilitatem, & sinceram proximi dilectionem non est, hoc non vituperamus.

Qualem te geras arguaturum de seculo.
 Ipsa vitia quæ in alijs vides, & de alijs audis, aut non esse omnino vera simpliciter putato, aut certe in meliorem partem ea interpretare. Quod si tam manifesta sunt, ut in bonam partem interpretari nulla ratione possint; ad spectum tuum cogitationemq; tuam ab illis separare stude: sed ad tua ipsius peccata conversus, tam pro te, quam pro eis, Deum humiliter deprecare, si datur oportunitas. Sic enim suspiciones inquietas, & temeraria iudicia facilius effugies.

Aliorum defectibus non insultandum, sed ingemiscendum.
 Cave item summopere, ne de alicujus peccato etiam leviori, aut de quavis aduersitate unquam gaudeas, ratione consentiente: verum ingemisce coram Domino pro fratre tuo, recogitans quia sumus invicem membra & unum corpus, omnes eodem Sanguine redempti. Disce non indignari, sed compati defectibus aliorum, eosque æquanimiter portare, siue corporum siue animorum defectus sint. Scriptum est enim:

Ephes. 4.
 Gal. 6. *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.*

Aliena bona congaudentes sunt nostra.
 Quidquid autem cælestis gratiæ in alijs animadvertis, id non ad livorem satanicum, sed ad fidelem imitationem, piamque aggratulationem te excitet. Et quæ

vis spirituale bonum, quod alium possidere cognoscis, ipse non possideas; lætare tamen apud temetipsum, quod Deus per illud honoretur; neque segnius gratias egeris Domino, quam si tuum foret bonum, & reverà tuum efficietur bonum, coronaberisque de alieno tanquam de proprio; imò verò & proprium erit.

Sic animum institue, ut mundo neque placere affectes, neque displicere pertimescas. In homine etiam propinquissimo nihil dilexeris præter Deum, seu Dei gratiam atque opificium: & rursus nihil oderis, præter vitia. Nullus sit, quantumvis affinis, familiaris, aut de te benè meritus, in cuius gratiam paratus sis etiam levissimè Deum offendere; vel cui in aliquo peccato favere, adulari, & applaudere velis.

Nullius hominis præsentiam aut alloquium anxie expetieris, nisi spiritualis profectus gratiæ: quanquam ne sic quidem perplexa anxietas bona erit. Omnes ama, sed spiritualiter, non sensualiter. Ita enim fiet, ut neque de corporali absentia iustorum vel amicorum inordinatè angaris, neque de corporali præsentia peccatorum aut inimicorum indecenter affligaris. Imò nullum habebis inimicum, sed etiam persecutores tuos, tanquam charissimos salutis tuæ promotores, diliges.

Quidquid in creaturis, vel ex naturali dispositione, vel ex hominum arte seu industria delectabile,

Speculū Monachorū.

8.

Soli Deo placendū; non autē creaturæ ulli, nisi per illum. Si pura dilectio gradium.

Omnes spiritaliter ama, neminem sensualiter.

Creaturarum & cor ad e Creaturæ referendū.

*Speculi
Mona-
chorū.*

bile, singularique admiratione dignum conspicis, audis, & percipis, id ad summi Creatoris laudem, aut ad æternæ beatitudinis statum purè refer; ut delecteris in Domino. Semper tibi suspecta fit delectatio sensualis, undecunque etiam emerferit: nam si per eam te quæseris, illique inhæseris; in viscaberis, & maculaberis.

Psal. 36.

*9:
Seria &
feruens
omnium
defectuum
emendatio. In de-
fectibus
absq; pu-
sillanimitas,
ad sit
fiducia
Dei.*

9: Omnium peccatorum, etiam levissimorum, affectum prorsus detestare: quibus tamen fortè præoccupatus si ex fragilitate decideris, noli inordinata pusillanimitate te ipsum intempestivè affligere, sed humiliter confitere culpam coram Domino; & renovato proposito, fiduciaque piè resumptâ, omnes defectus tuos in abyssum misericordiarum ejus, aut in sacrosancta Vulnera ipsius affectuosè projice. Quamdiu in luteo isto corporis habitaculo degis, minorum peccatorum affectus in te mortificare potes, lapsus in totum cavere non potes.

*Pij Mon-
nachi a
perverſis
in odio &
fuga pec-
cati di-
ſcrimi-
nantur.*

Pij Monachi, et si nonnunquam vel etiam frequenter deliquunt; delinquere tamen & oderunt, & cavent semper, dolentque postquâ offenderint: perverſi verò Monachi, & delinquunt, & delinquere nec oderunt, nec cavent; ^b leviorum enim culparum nec affe-

^a Sic accipe verba S. Jacobi Epistolæ cap. 3. In multis offendimus omnes: & damnat Synodus Trid. s. H. 6. can. 23 afferentes, posse omnia peccata venialia totâ vitâ, absque speciali Dei privilegio vitari.

^b Adspice & abominare turpissimum schema perverſi Monachi hic expressum nativis coloribus, quod deplorat Daerianus.

ctus extinguere, nec occasiones vitare laborant. Libertatem laxioris vitæ desiderant; à divino Officio ceterisq; actionibus Conventualibus abesse gaudent; delicatum superfluumque cibum aut potum percipere gestiunt; opportunitates nugandi exquirunt; inordinati risus solatia affectant; sæcularia audire, vana videre, curiosa in suos particulares usus accipere ardent. Propriam complacentiam, ineptam lætitiâ, otium, vaniloquia, fabulas, gestus incompósitos, ceteraq; hujusmodi vitia, aut non esse vitia, aut vix esse vitia judicant, sine scrupulo conscientia ea admittunt. Nimirum insensibiles effecti, vulneribus acceptis, se sanos existimant: ob idque nec mala sua plangere, nec vitam corrigere student. Sed quid dicunt? Non sunt, inquit vulnera; aut si sunt vulnera, admodum parva, & ferè nulla sunt.

O Monachos infelices! O Monachos dementes! O Monachos non Monachos! Nam quantumlibet parva vulnera videantur; quia tamen nec cavent nec ea suscipiant; nec, postquam susceperunt, debitam curam adhibent; omninò mortifera † redduntur: ut interim omittam, quòd etiam ex tali negligentia frequenter ipsi in

† Venialia Peccata si (ut hic dicitur) magno numero committantur, & vilipendantur, disponunt animam quàm proximè ad peccatum mortale; non quòd peccata ulla venialia, quantumvis multa & gravia, fieri possint formaliter mortalia, juxta communem sententiam Scholasticorum apud Thomam 1. 2. q. 88. art. 3. 4. 5.

in superbiam, rebellionem, inobedientiam, murmurationem, furorem, detractionem, odium, invidiam, contemptum, gulam, & alia enormia peccata corruant.

Mortatio ad fugiendos mores peruersorum Monachorum
 Noli, Frater, noli hos imitari: neque enim ex veris Crucifixi discipulis, & dilectis Dei amicis sunt: sed nec esse poterunt, quamdiu non deserint tales esse, quales sunt. Tu tibi melius prospice: relinque, amove, dissipa, respue quaecunque te à divino amore vel minimum retardare possunt. Per omnimodam tui mortificationem, tanquam per certum unicumque compendium, ad perfectionem vitæ festina.

DIVISIO VIII.

Compendium ad perfectionem, mortificationem; & quomodo exercitia diei sanctè terminari debeant.

1. Abnegatio sui & humiliatio compendio perducit ad perfectionem.
2. Felix status anima verè expropriata.
3. Monachus ex voto professionis tenetur tendere ad perfectionem.
4. Exhortatio ad diligem conatum, cui gratia auxilium nunquam sit defuturum.
5. Examinis vespertini ante somnum puncta, & conclusio Speculi.

I. VIS paucis audire quæ sit omnimoda tui mortificatio? Vis audire certum illud compendium? Ego dicam, ego monstrabo: intende igitur. Omnem proprietatem exue, ecce compendium. Omnem proprietatem exue. Et quid est hoc? Omnem

propriam voluntatem, seu quæstionem exue: totum veterem hominem exue.

Sed, ut melius intelligas quod dicitur, ego idem paulò diffusius proponam. Adtrinxisti te ad paupertatis observantiam? pauper esto. Quomodo pauper? Pauper rebus; magis tamen pauper rerum affectibus, & animi passionibus; pauper spiritu. Si adhuc aliquid per proprietatem affectus atque sensualitatis amas aut desideras, si adhuc in aliquo te quæris, nondum voluntariè, nondum verè pauper es; nondum cum beato Petro dicere Deo potes, *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Expedi te, relinque omnia, exue omnem proprietatem. Quidquid Deus non est, id in corde tuo per adhæsiōem, sive inordinatam implicationem non fit. Ab omnibus, quæ citra Deum sunt, liber esto: ira ut neque ineptè gaudeas propter læta, neque inordinate deijciaris propter tristia. Et, sive non acceperis quæ nondum habes, sive perdideris quæ jam habes, stabilem tranquillumque mentis statum utrobique serves.

Omnia, inquam, sensibilia & te ipsum prorsus abnega propter Deum. Quod perinde est, ac si diceretur: Vim concupiscentiæ, delectationis, iræ indignationisque naturalis in te mortifica: & in omnibus, tam adversis quàm prosperis, te in divinum beneplacit-

Speculi Monachorum.

Veterem hominem exue per expropriationem. In quo consistat hæc sui expropriatio, fuse & clare docetur.

Matth. 5.

Matth. 19.

Quid se abnegare & omnia relinquere?

Hhh

speculū
Mona-
chorū.

placitum sine aliqua voluntatis
contradictione resigna.

*Idē sunt,
abnegatio
humilia-
tio, &
mortifica-
tio.*

Demonstravi compendium,
ostendi que omnimodam tui mortificationem, omnimodam esse proprietatis abjectionem, hoc est, omnimodam tui humiliationem. Revera enim perfecta humilitas, ipsa est istud compendium, per quod recta ad perfectionis arcem pervenies. Hæc autem arx, perfecta charitas, seu puritas est.

Quo inditio digno scamus nos attigisse perfectionis charitativam per omnimodam abnegationem.

Et quo, inquis, pacto cognoscam, an ad eam arcem pervenerim? Ego etiam id tibi manifesto. Si in silentio cordis tui, tanquam in portu tranquillissimo, assidue commanens, mentem ab omni inordinata cura, affectione, pressiori que imaginatione rerum infimarum, ab omni denique inquietudine & tumultu absolutam, in Deum affectuose dirigis ac reclinas; ita ut memoria tua, intellectus tuus, voluntas que tua, id est, totus spiritus tuus, ipsi Deo feliciter uniatur, prædictam arcem tenes. Ista enim totius perfectionis summa est.

Quatenus etiam in hac vita continuo possimus Deo inherere.

Quamvis autem Dei theoriæ & speculationi per præsentem intuitum atque memoriam jugiter inherere non possimus, carne corruptibili adhuc circumamicti: hic tamen nos per intentionem semper fixos esse convenit, & huc, veluti ad scopum, sedulo mentem revocare debemus, quoties per in tempestivas, leves in compositas que cogitationes defluimus. Quando legendo, meditando, scriben-

do, audiendo, loquendo, quælibet theoretica & spiritualia utiliter sinceriter que tractamus, non elongamur à contemplatione Dei: sed nec quando externa quæque cum simili sinceritate & sobrietate suis temporibus pro necessitate audimus, loquimur & cogitamus, procul à Deo recedimus.

O te eximium philosophum! ô te sapientem! ô te insignem Theologum! ô te ter quater que felicem & beatum! si hæc non tantum aure corporis, verum etiam aure cordis percipis; atque ad veram tui mortificationem accensus, radici arboris securim admoves. Quænam est hæc arbor? Ipsa proprietas, de qua paulo antè loquebamur. Quænam est securis? Ipse fervor spiritualis internique exercitij. Præcipue tamen ¹ assidua Dominicæ passionis pertractatio, & ² crebræ ad Deum adspirationes, ³ cū prompta obedientia, ⁴ rationabilique victus sobrietate, securis sunt. Profecto securis acuta, securis benedicta, securis gratissima, securis omnium bonorum totiusque puritatis conciliatrix, securis auro fulgens, & gemmis ornata. Arbor verò arbor maledicta, arbor amarissimis fructibus plena, arbor omnium malorum, omnique in ordinationis productrix ac nutritrix, arbor obscura & tenebrosa. In te est ista arbor, sicut & in ceteris omnibus: in te est, & quam diu permanerit in te, perfecta lux non

non erit in te. Si igitur serenissimum Solis justitiæ jubar clariùs intueri desideras, detrunca arborem, & projice abs te. Crassa duraque admodum est; non primis ictibus, nec primo die, nec fortè primo anno, nec fortè multo tempore profus deijcietur: perseverantia & longanimitate opus est.

Nec primo ictu cadet, sed est opus perseveranter se care.

Mens ab omni proprietate nudata, facillime unitur Deo.

Quemadmodum autem aurum deorsum, & flamma ignis sursum, ablato obice, naturaliter fertur: ita mens, quæ ab omni proprietate jam defæcata depurataque est, & solum divinum beneplacitum quærit, naturaliter in suam originem, nempe Deum, elevatur, eique, liberiùs unitur. Mens verò, quæ aliqua ex parte tantùm nudata est, quamvis & ipsa in suam originem tendat, candoreque lucis æternæ desuper aliquo modo illustretur: quia tamen impedimentum omne necdum ablatum est, non potest liberè in ipsam lucis æternæ abyssum transire, fluere, & absorberi; hoc est, non potest liberè uniri Deo summo bono suo.

Multa tamen probationes & afflictiones debent pervenisse, ut ad hanc nuditatem perveniat.

Porro licet benignissimus Deus aliquos ad amorem sui placidiori quadam viâ, absque multis tentationibus nonnunquam sublevert; nemo tamen, quantumvis donis spiritualibus ditetur, facile confidat, se ad consummatam resignationem sui pervenisse, nisi re ipsa plurimas gravissimasque adversitates sustinuerit, & in earum toleratione perfectam men-

tis quietem libertatemque servaverit.

Speculū Monachorum

Multi sanè, quamdiu nullas increpationes, nullas injurias, nullas damna, nullas tentationes & molestias accipiunt, devoti, patientes, humilesque videntur: sed ubi increpationibus, injurijs damnis, tentationibus atque molestijs attracti fuerint, mox per murmurationem, indignationem & impatientiam superbè demonstrant, quàm intus immortificati sint. Ergò priùsquam aliquis ad veram sui abnegationem pertigisse credi possit, necesse est eum multifarias adversitates animo voluntario & tranquillo perpeti.

Festus latens in animo non expropriato.

Qui nondum afflictionibus exstè à Deo probatus est, cogitet se nondum eò promovisse, ut eas perferre possit: nam si eò promovisset, ipsi proculdubid occasiones diversarum tribulationum non deessent. Gaudet enim Divinitas animam secretiùs perfectiùsque sibi junctam multiplicibus afflictionibus, tanquam pretiosissimis margaritis, exornare, & ita eam ad veram Jesu Christi similitudinem perducere.

Deus afflictionibus amicis suos probare gaudet.

Qui ergò, proprietate exuta, voluntatem suam voluntati ordinationique divinæ in omnibus omninò conformat, æquè paratus quamlibet adversitatem, confusionem ac dulcedinis internæ subtractionem propter Deum suscipere; sicut cujusvis prosperitatis, honoris, & devotionis af-

Liber à proprietate, Christiana pietas apertum attrahit. & factus est in terra per unionem mysticam Angelus Dei formatus, Matth.

fluen-

13.

Speculū
Mona-
chorū.

fluentiam : qui, inquam, ad hoc pervenit, ut omnem tentationem ac tribulationem cum quodam sapore interno & gaudio portare possit; is pretiosam margaritam invenit, is ad supremum perfectionis culmen pertigit. In omni enim loco & negotio Deo unitus est, menteque in eum dulcissimè fuit. Tota die purus, tranquillus, simplex, lætus, & suavis in lumine vultus Domini ambulat: tantaque facilitate summæ contemplationi inhærere potest, dum inhærere vult, quanta facilitate vivit & spirat. Quid in hac valle miseræ cælitus accipiat, & ad quæ Deus familiariter eum admittat, non est nostrum dicere: ineffabilia enim sunt. Det gloriam Deo qui talis est, fateaturque quia Iesus Christus suscitavit à terrainopem, & de stercore erexit pauperem, quando de homine immundo hic in terris Angelum fecit Deiformem.

Psal. 112

3.

Monachus ad perf. Fionem nisi debet ex vi sue professionis.

Nempe Religiosi ex voto non tenentur esse perfecti, sed esse conati.

Dicis tu fortè mihi : Perfectio hæc exaltata est à me, idèò non extendam me, neque conabor illam apprehendere, ne in vanum laborare videar. Ego verò tibi respondeo, quia si hoc facis quod dicit, Monachus non es. Quamvis enim obligatus non sis ad perfectionem pervenire; es tamè ex professione obligatus adniti, quantum in te est, ut ad illam pervenias. Blandire tibi sicut blandiri vis, persuade tibi quòd persuadere vis, confinge & prætexe excusationes quas confinge-

re vis; obligatus es ad perfectionem pro viribus tendere. Sic est, & aliter non est. Si id hæcenus ignorasti, ecce jam non ignoras. Adstrinxisti te, obligasti te: adstrictus & obligatus permanebis.

Non possum, inquis, ad tantam perfectionem pervenire. Quid sibi vult ista diffidentia? An ignoras, divinam virtutem plus posse efficere, quàm humana infirmitas possit vel cogitare?

Fateor, non potes per te pervenire, sed Deus potest te perdere. Crede Deo, spera in Deo, non in te: confide in gratia & adjutorio Dei, non in conatu tuo. Verumtamen ut Deus tibi adsit per gratiam, vide ne tibi desis per socordiam. Fac quod in te est; exere manus, extende brachia, confirma animum ad vitiorum destructionem, ad perfectam tui abnegationem; collige cor, produc affectum, eleva mentem ad æternorum contemplationem; præsentiam Dei ubique attendere consuesce.

Quod ut melius præstare possis, lingulis diebus aliquam Dominicæ passionis partem (licet exemplo in medium adducto superius * demonstravimus) tibi propone, & ad eum internum intuitum sedulò dirige: dulcia interim cum Jesu, vel cum anima tua de Iesu miscens colloquia. Tuam, inquam, cogitationem in re aliqua divina jugiter, quantum commodè fieri potest, occupa. Hic sit scopus tuus, hæc sit desti-

destinatio mentis tuæ, ad hoc quieta pacidaque sollicitudine labora indefinenter.

Perseuerantia reddit viam perfectionis facilem & iucundam.

Et quamvis vel singulis, ut ita dicam, momenti distraharis, decidasque ab intentione; non id te frangat, non in pusillanimitatem adducat: sed constans esto, & semper in idipsum revertere. Omnino laboris improbitate vinces difficultatis molestiam. Quin etiam ipsum laborem brevi mitiorem & gratiorem experieris: regeneratusque in novitatem inexpertæ lucis, gustare incipies delicias Sanctis repositas. Non jam eris qui prius eras; sed feliciter mutatus in alterum virum, & Angelicâ quâdam gratiâ investitus; magni facies quæ prius contemnebas, & contemnes quæ prius magni faciebas. Quod malè placuerat, displicebit; & placebit quod malè displicuerat: promptissime gratanterque portabis, quæ antea importabilia videbantur. O iucundam metamorphosin! ô mutationem dexteræ Excelsi! Tandem verò, laudabili consuetudine in naturam transeunte, divinoque amore intima perfectius occupante, nec laborem quidem senties: sed quem admodum prius sordida, impura, absurda, inepta, vana, instabilia, somnioque similia, sine labore cogitabas: ita jam Deo divinisque rebus sine labore inhærerere poteris. Necesse est enim mentem in id assidue reflecti, quod cor impense diligit.

Væ, & iterum vae perverfis, tepidis, negligentibusque Monachis; Monachis nomine, vitâ non Monachis: qui status sui reverentiâ contemptâ, votisque violatis, in torporis, vanitatis, & passionum sterquilinio jacere neque erubescunt, neque formidant.

Speculatio Monachorum.

Execratio in Monachos perverfos.

Beati autem, & iterum beati Monachi illi, qui etsi pusilli imperfectique sunt, ad perfectionem tamen pro viribus adspirant & contendunt. Nam & ipsos ex adoptivis Dei filijs esse constat, quos pius Salvator Jesus consolatur, dicens: *Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Securi expectent mortem, etiamsi adhuc in initijs sancti propositi sint: quia pretiosa erit in conspectu Domini. Securi expectent mortem; imò non mortem, sed somnum pacis, sed mortis terminum, transitumque de morte ad vitam.

Laus Monachorum, qui pro viribus ad optima continentur.

Luc. 12.

Psalm. 115.

Quid ais, mi frater? adhuc dubitas? adhuc fluctuas? Age, precor, & tanta securitate accepta, viam salutis arripiens, animam tuam intrepidè ad tentationes præpara. Nulla difficultatis species te absterreat. In omni adversitate, quam vel intus vel foris sustinere contigerit, dic gratanter, *Domini voluntas fiat.* Etiâ si multum diuque sudare, & graviter eluctari oportuerit, priusquam veterem hominem profus pervincas ac supplantas, ea res nequaquam te perturbet: non labo-

4. Exstimulat irrepidum ad difficultates concutandas. Eccl. 2.

Act. 21. Non timeat divina signa.

Speculū
Monachorū.

rem, sed laboris fructum attende.

ment, non jam in arena, verum super petram fundamenta jacentes.

Auxiliū
divinum
ascendet.

Aderit, mihi crede, aderit laboranti superna pietas, & ubique benignissimè subveniet: metuentem confortabit, vacillantem confirmabit, impulsū suscipiet, labentem apprehendet, lapsum eriget, mœstum consolabitur; infundet subinde dulcedinis internæ unguentum pretiosissimum.

Mi frater, si (quod Deus avertat) contigerit tuum ædificium collabi, in taura statim opus directum, & feliciter reædifica, quàm prius ædificaveras. Etiam si bis, etiam si decies, etiam si centies, etiam si millies & sæpius corruerit: toties repara, quoties corruet.

Constantia requiritur.

Quòd si perseveraveris, vires tentationum viribus divini amoris necessariò cedent: jamq; ipsæ tentationes & tribulationes, non graves & amaræ, sed leves & suaves erunt. Tunc demum videbis omne bonum, paradysumque etiam in hac vita invenies.

Nunquam de Dei misericordia desperaveris. Neque enim innumerabilis horrendorum enormiumque criminum multitudo sic Deum nobis reddit implacabilem, sicut unica desperatio. Nam qui diffidit de venia, Deum misericordem & omnipotentem esse negat, in Spiritum sanctum blasphemus est. Non tam parati ad peccandum esse possumus, quàm ipse Dominus paratus est ad miserendum: si modò longanimitate ejus non fuerimus abusi, id est, si verè & tempestivè pœnitere voluerimus. Ita sentire debet, quicumque Christianus est.

Desertores & retrogradi non avertuntur.

Hoc, inquam, fiet, si persevereris, & ex eorum numero non fueris, qui benè quidem incipiunt, verum satanicis illecebris delusi, vel tentationum laborumq; molestiâ fatigari, leviter postea deserunt propositum. Pondere tribulationis premi nolunt: ideoq; tempore afflictionis scandalizantur in Domino, & recedentes ab eo, quasi dicere videntur, Durus est hic sermo, & quis potest eum audire? Edificant nimirum non super firmam petram, sed super arenam instabilem; ob idque ad ventorum flatus & fluminum impetus facilè corruit eorum ædificium. Utinam tamen ruinas ipsi suas attendant, & ne sic quidem abiciant animum; sed collapsam structuram innovare festi-

Sed ne nimia prolixitate displiceant quæ à nobis dicuntur, retrahendus calamus, cursus cœptæ navigationis sistendus est. Interim autem, dum vela complicantur, non fuerit inutile breviter perstringere, quid in fine cujuslibet diei agere debeas. Quotidiè igitur, priusquàm quieti nocturnæ te tradis, seriò quidem, sed absque mentis inordinata dissipatione, recogita in qui-

Ioan. 6.

est hic sermo, & quis potest eum audire?

Matth. 7.

Edificant nimirum non super firmam petram, sed super arenam instabilem; ob idque ad ventorum flatus & fluminum impetus facilè corruit eorum ædificium. Utinam tamen ruinas ipsi suas attendant, & ne sic quidem abiciant animum; sed collapsam structuram innovare festi-

ad se eriguntur.

Specul^{us}
Mona-
chorū

2. quibus eo die deliqueris; 2. ve-
niamque à misericordissimo Deo
3. precare; 3. proponens deinceps
meliùs vivere, omneque vitium
4. vitare diligentius. 4. Deinde, ora
ut in ipsa nocte conservare di-
gnetur ab omni inquinamento
mentis & corporis: commendans
illi, sacræque ejus Genitrici, ac
sancto Angelo Custodi, animam
5. tuam, & corpus tuum. 5. Lectu-
lo tandem conscenso, muni te
signaculo Dominicæ Crucis: &
corpusculo honestè pudicèque
composito, suspira ad dilectum
tuum, aliquid divinum pertra-
ctans, donec somnus placidè se
infundat.

Somnus
causatur.

Qui somnus si profundior fue-
rit, ipsique corpori gravamen po-
tius quam requiem præstiterit;

si etiam per lubricas illusiones a-
liquid minùs honestum excita-
verit aut produxerit; non absor-
bearis tristitiâ, sed humiliter in-
gemisce coram Domino; suppli-
cique oratione postula, ut tibi
concedat victus sensuumque sob-
rietatem, quam somni sobrietas
corporisque puritas consequi so-
let.

Hæc habui, mi frater, quæ ti-
bi transmitterem. Speculum pe-
tisti; vide, an Speculum acce-
peris. Si tuo desiderio vel in mi-
nimo satisfactum est, benedictus
Deus; sin minùs, etiâ Benedictus
Deus. Dedi quæ dedit mihi
ipse Dominus. Ceterum qualia
qualia sint, rogo ut ea non-
nunquâ relegas. Vale,
& ora pro me.

Conclu-
Speculi.

